Ն. 3133 | 1895 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24 ՍԱԼԸ | 1313 ՃԷՄԱԶԻ ԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 18 | ՕՆԳԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ՓԱՐԱ 20

ՃԷՐԻՏԷԻ ՇԱՐՔԻՅԷ

ՓԱՐԱ 20

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	140 ղշ.	70 ղշ.	40 ղշ.
ԹԱՇՐԱ	200 »	100 »	

Մէճմուասը 20 ղրուշտուր

(صاحب امتياز: جيوه‌لكيان)

ՆԷՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

جريدهٔ شرقيه

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ

1ինճի, 2նճի վէ 3ինճի սահիֆէ ղշ. 5
4ինճիւ սահիֆէ 11ի 10ք. հա. » 3

Մէվատտը նէշրիյէ տախի պէնտալէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ աէրք օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ

Իտարէխանէսի Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 ծիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր: Բէտէլիլէ մէվատտ հագգընտա կազէթանըն ստնիկ վէ մէսուլ
ՏԻԳՐԱՆ ԾԻՎԷԼԷԿԵԱՆ՝ միւրաճաաթ օլունա:

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Թէհրանտան Գոնըր Հաղէզէ (Կոսպից ծով) գատար մուամէլաթը Թիւճճարիյէյի գօլայլաթմագ իւզրէ պիր չօսէ եօլ ինշասը իչին, 2 պուչուգ միլեօն րուպ-լի սէրմայէ իլէ պիր Րուս գումբանիասը թէշքիլ օլունմըշ տըր: Րուսիա հիւքիւմէթի՝ եէնի գումբանիանըն հիսսէտարլարընա 100տէ 5տէն իպարէթ պիր ֆայիզ թէէմին իթմիշ տիր:

Պուլկարիսթան բրէնսի բրէնս Ֆէրտինանտըն մախտումը բրէնս Պորիսին վաֆթիզ այինի կէլէճէք յունվար 18/30տա Րում Օրթոտոքս մէզհէպի մուճիպինճէ իճրա օլունաճագ իմիշ:

Բարիզտէն ավտէթ իթմիշ օլան Եունան գրալը Եօրկիոս հազրէթլէրի, կէչէն ճումա կիւնիւ Վիէննայա մուվասալէթ իտուպ, չէհրը մէզքիւրտէ Րուսիա իմբէրաթօրը միւթէվէֆֆա Յինճի Ալէքսանտրըն վէֆաթընըն սէնէի դէվրիյէսի միւնասէպէթիյլէ իճրա օլունան այինը մախսուսա հազըր պուլունմըշ տըր: Կըմտէն Նամ մահալտէ պուլունան գրալիչա տախի իչպու այինտէ հազըր պուլունմըշ տըր: Գրալ իլէ գրալիչա օրտան Կըմտէնէ կիտիփ, ալտըգլարընտա թէքրար Վիէննայա կէլէճէկլէր վէ նոյեմբեր 15է տօղրու Աթինայա ավտէթ իտէճէքլէր տիր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Խասքէօյտէ Թուրչունճը մահալլէսինտէ Զըգալըն Նամ մահալտէ եանկըն եէրի սահիպլէրինին քէտարկիր օլարագ եանիյէ ինշաարընա գուտրէթլէրի օլմատըղը անլաշըլտըղընտան, ինչա իթտիրէճէքլէրի պինալարըն՝ պազը էմսալինէ խիլաֆ-ըն արզապլատան օլարագ եարտըմ ըլմասընա միւսաատէ իտիլմէսի, վէ մէզքիւր եանկըն մահալի քէնար վէ գըյըլէթսիզ եէրլէրտէն օլմագ ճիհէթիյլէ, թարլա ուսուլինէ կէօրէ թէսվիյէսի լիզումը 6նճը Տայիրէյի պէլէտիյէ գըլընմըշ օլան պիր ատանըն տախի՝ սաիր գըմլարը միւսաատէ հէյէթը սաղըգասըյա եալընըզ սօգագլարըն՝ նիզամ վէ ուսուլինէ թէվֆիգէն թէվսիի սուրէթիյլէ թէսվիյէ օլընմասը խուսուսընա Շէհր Էմանէթի Թարաֆընտան վուգու պուլան իշար վէ Շուրայի Տէվլէթճէ վէրիլէն գարար իւզէրինէ իրատէի Սէնիյէ չէրէֆսուտուր պույրուլմըշ տըր:

—Եօզկատ սէյյադքէտկեանը իչին մահալինէ պիր գօմիսիօն թէշքիլի իլէ 50,000 ղրշըն իթա վէ թէվզիի խուսուսընա իրատէի Սէնիյէ չէրէֆսուտուր պույրուլմըշտըր:

—Պէօյլէճէ վէ քէյլէճէ պիլումում միւլքիյէ մէմուրլարընըն խուսուսի վէ զաթի խըտմէթլէրինտէ զապթիյէ էֆրատընըն խըտմէթաամը պարէտէի Սէնիյէ գաթիէն մէմնու պույրուլմասընա, վէ պու մէմնուիյէթին մուհաֆազասը մաթլուպ օլտուղընա մէպնի, էֆրատը զապթիյէ չախսի իշլէրինտէ գուլլանըլմամալարը, վէ խիլաֆընտա հարէքէթ իտէնլէր հագգընտա իճապը իտէն մուամէլէնին իճրասը մուգթազի պուլունմադըղընտան, բու սուրէթէ իթա օլունմասը խուսուսը՝ մագամը Սատարէթտէն Տախիլիյէ Նէզարէթինէ թէպլիղ օլըմմագլա, Նէզարէթը միւշարէլէյհատան թէմամը էյալէթէ թէպլիղաթ իճրա օլընմըշ տըր:

—Կէլէճէք 312 սէնէի մալիյէսի իչին Մալիյէ Խազինէսինէ ուսումի պիր միւվազէնէի մալիյէ թանզիմ օլունմագ իւզրէ, սէնէի մէզքիւրէ միւվազէնէլէրինին պիր կէօնտէ թէէխ-

խուրա մահալ տարիչար իտիլմէքսիզին սէրիան թանզիմ վէ իրսալի զըմընտա, Մալիյէ Նէզարէթինտէն պիլումում տէվաիրը մէրքէզիյէ վէ վիլայաթ Մալիյէ մէմուրլարընա թէպլիղաթ իյֆա օլընմըշ տըր:

—Պէրլին Օսմանլը սէֆիրի տէվլէթլիւ Թէվֆիգ փաշա հազրէթլէրի՝ կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ՝ Տէրսաաթէ կէլմէք իւզրէ չէհրը մէզքիւրտէն եօլա չըգմըշ տըր:

—Եավէրը էքրէմ հազրէթը Շէհրիյարի վէ Անատօլու վիլայաթը Շահանէսինի թէֆթիշէ մէմուր տէվլէթլիւ Շաքիր փաշա հազրէթլէրինին՝ մայէթ մէմուրինիյլէ պէրապէր ախիրէն Պայազիտ ճիհէթինէ ազիմէթ էյլէտիկլէրի իխպար կազէթասը եազըյօր:

—Ճէպէլը Լիպնանտա Մարօնիլէր վէ Տիւրզիլէր արասընտա չըգմըշ պիր խուսումէթ վուգու պուլտուղը հագգընտա Րուիթէր աժէնթէսի թարաֆընտան հոլտ. 18 Թարիխլիյէ պիր րիվայէթ մէյտանա աթըլմըշ իսէ տէ, մէզքիւր րիվայէթին ասըլը օլմատըղընը, վէ սայէի Շահանէտէ մէզքիւր Մարօնի վէ Տիւրզիլէրին քէմալը ասայիշլէ վագըթ կէչիրտիքլէրի, արալարընտա զիքրէ գատար իխթիլաֆ օլմատըղընը՝ Պէյրութ Թէլ. Ֆ...... կազէթասընտան նագլէն պու կիւնքի իգտամ պէյան իտիյոր:

—Տէրտէսիմը ինչա պուլունմագտա օլան Պագթէրիօլօժիխանէնին ինշասը վէ թէրթիպաթը խիթամ պուլմագլա, րէսմը քիւշատընըն պու կիւն իճրասը մուգարրէր պուլունմըշ տըր:

Մէզքիւր ամէլիյաթխանէնին հէր տիւրլիւ ալէթ վէ էտէվաթը թէտարիք իտիլէրէք, էրլէրինէ վազը թէրթիպաթ օլտուղը կիպի, պիր այա գատար Պասթէօր տար իւլ ամէլիյաթընտա հազըրլանան գուչպօզան իլաճընտան զէրրէ գատար ֆարգը օլմամագ իւզրէ, միւքէմմէլ տըօզ իմալինէ, միւրաճաաթ իտէն թապիպլէրէ իթա օլընաճաղը իչխարմիշ տիր:

—Իզմիտ սանճաղընտա Թայի կէյվէ գազասը միւլհագաթընտան Օրթաքէօյ Նահիյէսինտէ Յառեան Տրտատ պէյ վէ չէրիքլէրի թարաֆընտան մէյտանա չըգարըլան պագըր մատէնի իչին՝ պու քէրրէ մէրգումլարա իմթիյազ իթասը Շուրայի Տէվլէթճէ գարարկիր օլտուղը իշիտիլմիշ տիր:

—Թրապիզօն վիլայէթինտէ եէթիշէն վէ տախիլը վիլայէթտէ միւնասիպ մահալլէրտէ էքիլէն եէթիշտիրիլմէք իւզրէ Ալյօտըն վիլայէթինտէն ճէլպ վէ իրսալի տաիրէի աիտէսինէ իշար օլունան գըր բիրինճինտէն մըգտարը քահֆի թօխումլըղըն՝ մէվսիմինտէ իրսալի տաիրէի միւշարէլէյհատան Թրապիզօն վիլայէթինէ եազըլմըշ տըր:

—Իզմիր ճիվարընտա Պէրկա պագըրլարընտա ֆիօքէրա խասթալըղը-նըն զուհուր էյլէտիկի պոտնտան էվվէլ եազըլմըշ իտի: Խասթալըղըն կիւնտէն կիւնէ եայըլտըղը էյէվմ Թագրիպէն 1500 տէօնիւմիւք պաղ լարըն խարապ օլմուշ իտուկի իշիտիլմիշ տիր:

—Միւթէվէֆֆա Նիգօլա Զարիֆինին զէվճէսի մատամ Էլէնի Պալաթազա էքէք վէ գըզ Րում մէքթէպլէրինէ 10000էրտէն 20000 ֆրանգ, վէ Էտիրնէ Րում մէքթէպլէրինէ 100 լիրա վէրմիշ տիր:

—Մարաշ սանճաղընտա Անտէրին գազասընտա գատար պիր թէլէկրաֆ խաթթը, վէ Նէֆսը Մէրսինին էն չէրէֆլի պիր մահալինտէ վէ վաքըֆ

աճէնթէլէրի գուրպինտէ աուէ վէ Թէահհիւտլի մէքթուպ գապուլ օլունմագ իւզրէ պիր բոսթա չիւպէսի քիւշատը՝ Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա Նէզարէթինճէ միւգարրէր օլունյօր:

—Ավլօնիա պիտայէթ մահքէմէսի միւտտէիի ումումի մուավինի վէքիլի Սամի, վէ զապթիյէ մէմուրը Մուսթաֆա էֆ.յէր՝ մուխալիֆը գանուն հալլէրէ ճիւրաթ էյլէտիքլէրինտէն, թահթը մուհաքէմէյէ ալընմալարը իչին մահալինէ մէկտուպլէթ վէրիլտիկի իշիտիլմիշտիր:

—Րուսիա տէվլէթինին Պիթլիս գօնսօլօսը Մ. Էթիր Զագօթիէ չէհրիմիզէ կէլմիշ տիր:

—Անատօլուտա էվվէլճէ եէրլէշտիրիլէն մուհաճիրլէրտէն մասաա պիր եանտան կէլմէքտէ օլան մուհաճիրլէրին իսքանը իչին, Անատօլուտա խալի արազիլէր թէհարրիսի իչին պատիրատէի Սէնիյէ թէշքիլ օլընան հէյէթի պու քէրրէ Պրուսայա կիտէրէք, հէյէթը մէզքիւրէնին պու պապտաքի վազիֆէսինի միւսթէյլին օլան թայինաթ տախի Տախիլիյէ Նէզարէթինտէն Խիտատվէնտիկեար վիլայէթինէ իրսալ, վէ քէյֆիյէթ վիլայէթճէ տախի միւհագգագ թէպլիղ օլունարագ, վէ հէյէթը մէզքիւրէնին՝ չու կիւնլէրտէ Պրուսատան լիզում կէօրիւլէն թարաֆա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէկի իշիտիլմիշ տիր:

—Ալիրէն Տէրսաաթէ ինկիլթէրա գօնսօլօսըղը վէքալէթինտէ պուլունան Մ. Վօկ՝ Ջէթինէ ինկիլթէրա սէֆիրի Մ. Քէննէտինին չէհրը մէզքիւրտէն զայլըսըյէթի խուսուսընտա վէքալէթէն իտարէի ումուր էյլէմէք իւզրէ, ճումա էրթէսի կիւնիւ չէհրը մէզքիւրէ միւթէվէճճիհէն Տէրսաաթէտէն աղիմէթ իթմիշ տիր:

ԽԻՐԻՍԻՅԷՐԷՔ

ՏԷՎՐԸ ԱԼԷՄ ՍԻՅԱՀԱԹԸ

Խիրիսիյէրէք տիւնեայը տօլաշմագտա օլան Մ. Կրէտէն Նամ զաթ՝ էվվէլքի կիւն չէհրիմիզէ կէլմիշտիր:

Մումաիլէյհ՝ կիւնտէ 14 սաաթ խիրիսիյէրէք 80 քիլօմէթրօ եօլ ալըրըր կիպի, օմուզընտա 15 քիլօ աղըրլըղընտա պիր չանթա թաշըմագտա իմիշ: Կիւնտէ եալընըզ 6 սաաթ ույույուպ, 4 սաաթ տախի թաամ վէ իսթիրահաթա սարֆ էյլէմէքտէ իմիշ:

Քէնտիսի 45 եաշընտա օլուպ, ալայը տախի սագալը օլտուղընտան, պու սէյյահաթ քէնտիսինէ գուրա իսապէթ իթտիքտէ, Թապիպ Թարաֆընտան օլըրան մուայէնէ իւզէրինէ ասքէրիյէ գապուլ իտիլմէմիշ իսէ տէ, խիրիսմէքտէ քէնտիսինէ բագիպ Նատիր պուլունտուղը անլաշըլմըշ տըր:

Մէրգում՝ չէհրիմիզտէ 8 կիւն իգամէթ իթտիքտէն սօնրա, Իւսքիւտարա կէչիպ, Պրուսա, Գօնիա, Ատանա, Հալէպ վէ Սուրիա վիլայէթլէրինի տօլաշարագ, Երուսաղէմէ կիտէճէք վէ օրատան Իսքէնտէրիյէյէ վէ Գահիրէյէ կիտիպ, Եունանիստան վէ Իթալիա թարիգիյլէ Ֆրանսայա ավտէթ իտէճէք տիր:

Մէրգում՝ Նէվ-Եօրք Հէրալտ վէ Էքլէր կազէթալարընըն մուխպիրլիկի վազիֆէսինի տախի իյֆա իթմէքտէ տիր:

ՋԷԼԶԷԼԷ

Եանեա վիլայէթինտէ Մարկէրիթի գազասընտա կէչէն ճումա էրթէսի աղշամը չիտտէթլի պիր զէլզէլէ հիսս օլընմըշ տըր:

Անատօլուտա վագը վիլայաթը մալիյէտէն իճրա օլունաճագ իսլահաթըն թէֆթիշ իթմէք իւզրէ Պապը Ալիտէ թէշքիլ օլընան գօմիսիօն ազասընտան Տիրպէրեան Զարէհ էֆ. հագգընտա տինքի Մոնիթէօր վէ Սթամպուլ կազէթալարընտա ամթէսի քի մալիւմաթ օգունմըշ տըր:

Էֆէնտիի մումաիլէյհ 1868 թարիխինտէ հիւքիւմէթը Սէնիյէ խըտմէթինէ տախիլ օլուպ, էվվէլա իգմիր թէհարրէթ մահքէմէսինէ ազա օլուպ, վէ պատէհու պաշը մահքէմէլէր ազա վէ րէիս վէքիլէթինտէ պուլունդուղը կիպի պիր միւտտէթ տախի միւտտէիի ումումիլիք վազիֆէսինի տախի իյֆա իթմիշտիր: Ճէզայիր Պահրը Սէֆիտ ճէզա մահքէմէսի րիյասէթինտէ վէ Սէլանիկ վիլայէթի միւտտէիի ումումիլիկինտէ պուլունմըշ, Թիճարէթ վէ Զրաաթ Նէզարէթի միւսթէշար մուավինլիկի վէ Պատէնիթ գօմիսիօնը ազալըղը վէ Մալիյէ Նէզարէթի հուգուգ միւշավիրլիկի կիպի միւհիմմ մէմուրիյէթլէրտէ պուլունմըշ տըր:

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ ագտը իթթիժա իտէն Գալաթա Պօրսասը էֆօրոս հէյէթի իժթիմայի օլունան մօրթօրիիւմըն պուգարի ուէ Թէքրարինտէն օլմագ իւզրէ պէր վէճհը աթի գարարլար վէրմիշ տիր.

1.—Տիւն պաչլայաճագ օլան 15 կիւնլիւք մէսէլէսի նոյեմբեր 6/18է թէէխիր օլընմըշ տըր:

2.—Գօնսօլիտէ, Րէժի վէ Շըմէնտըֆէրլէրին պիլումում մուամէլէթընը աթիքտէ Ֆիյաթլարը բազար էրթէսի կիւնիւ թէսվիյէ իտիլմէսի (Գօնսօլիտէ 24½, Շըմէնտըֆէր 120, Րէժի 19¾տան), սաիր ճումա ազպաթ գատար իճրա օլունմըշ օլան սէնէտլէր մուամէլէթընը ֆէրզ թէսվիյէ իճրա օլունմագ իւզրէ, մէզքիւր Ֆիյաթլարա Թաթպիգ իտէրէք թէէտիյէսի.

3.—Թէէտիյէ օլունաճագ Ֆարգլար 4 ավ վատէ միւտտէթինէ Թէսվիյէ օլունապիլիր իսէ տէ, իսթէյէն պունտան էվվէլ տախի պօրճընը ալըպ վէրէպիլէճէկ.

4.—Ճումա էրթէսի կիւնիւ իճրա օլունան պիլիճիլէ մուամէլաթ հիչ հիւքմիւնտէ թուդուլաճագ տըր:

5.—Հոկտեմբերին 18/30ընճը չարշէնպէ կիւնիւ վուգու պուլան «Իշլէմ» միւամէլէսի հիչ հիւքմինտէ «Բրիմին» եարըր կէրի վէրիլէճէք, վէ Պէնէչէնպի կիւնիւ վուգու պուլան «Իշլէմ» մուամէլէթը տախի հիչ հիւքմինտէ թութուլուպ իթրամիյէսի հէր իքի իչին կէրի վէրիլէճէք տիր:

6.—Մօրթօրիօմըն խիթամընտա Թէսվիյէի ալըն իթմէյէնլէրին էսամիսի Պօրսատա Թայիգ օլընաճագ տըր:

Պօրսա աէլլալլարը վէ միւպայէաճըլար հէյէթի տախի աէվմը մէզքիւրտէ Ֆարգ օլըպ վէրմէք իւզրէ ազըր աքսիօնլար իչին պիր Ֆիյաթ թային իթմէք նիյէթ իտէրէք, պիր չէյ գարար վէրմէքսիզին տագըլմըշլար տըր:

Օսմանլը Պանգասը իլէ չէհրիմիզին սաիր մէյհուր միւէսսէսաթը սարրաֆիյէսի Ֆօռ-Բօրէօմանըն իսթիֆա իթմէյէճէքլէրինի, վէ Թէէտիյաթըն իսէ պէր մուէյյէն ճումա կիւնինէնտէ վուգու պուլաճաղընը Լէվանթ Հէրալտ եազըյօր:

⁂

Բարիզտէ Թապ օլընան վէ ուսումը մալիյէյէ պահս իտէն պիր կազէթա՝ Օսմանլը Ֆօնտօլարընըն տուշկիւնլիկի՝ Օսմանլը էսհամը համիլլէրինին թէլաշըյա սէպէպ օլմագտա իսէ տէ, Օսմանլը էսհամը նը մունտէրիճ օլաճագ կիպի, օրթատա հիչ պիր սէպէպ կէօրիւլմէմէքտէ տէյօր: Մէզքիւր կազէթա միւթալատը իթալիւզ իտէրէք, «պէլքի տէ էսհամ ալընմասը իչին պունտան տահա մունասիպ պիր զամանը պուլունամազ» տէյօր:

«Տույունը Ումումիյէ մէճլիսը թարաֆընտան նէչր օլունան րաբօրթտա 1894-95 սէնէսի զարֆընտա հասըլաթ՝ 2,196,318 լիրա օլմագ իւզրէ կէօստէրիլմիշ, վէ կէչէն սէնէնին հասըլաթը՝ 2,189,405 լիրատան իպարէթ պուլունմըշ տըր: Պու հասըլաթըն 2 միլեօն 82,073 լիրասը Թէսվիյէի տէյնէ գարըլըղը Թուրթուլաճաղընտան, ֆազլաի հասըլաթ՝ 114,245 լիրատան իպարէթ գալըր քի, օ տա մըգտարը Ֆայիզին արթըրըլմասը իչին հէֆզ օլընան իհթիյաթ աղչէսի զամմ օլունըր:

Շիմտիքի հալտէ պու իհթիյաթ աղչէսի 649.626 լիրայա պալիղ օլմագտա տըր: Պունտան մաաատա, 1894-95 սէնէսի զարֆընտա 4 թէրթիպ էսհամ իչին թէսլիմ օլունան քիւբօնլար 1,273,823 լիրա թէսլիմ իտիլմիշ, վէ սէնէ նիհայէթին-

տէ եէնիտէն 46.437 լիրա թէսլիմ իթտիր-րա օլունմըշ տըր:

⁂

Տիւն տախի՝ Օսմանլը Պանգասընտա միւրաճաաթ իտէնլէրին՝ պանգնօթլարը մունթազամէն Օսմանլը լիրասընա թահվիլ օլունտուղը կիպի, գուհուր իտէն չալիշլար խիլաֆընտա օլարագ, աղչէլէրինի աէրզըհալ իտէնլէր տախի Թայէպ էյլէտիքլէրի հալտէ, մունթազամէն բարալարընը կէրի ալմագտա օլտուգլարը կիպի, Պանգաճա չէքլէրին պէտէլլէրի տախի աէրհալ վէրմէքտէ տիր:

Գրէտի Լիօնէ Պանգասը իլէ Րէժի իտարէսի՝ աէյինթիրմէք իչին քէնտիլէրինէ միւրաճաաթ իտէնլէրին պանգնօթլարընը հէման գապուլ իտուպ աէյինթիրմէքլէրինտէն, լիզումունտա պիր Թէլաշա տիւշար օլանլարըն Թէսքինինէ մէտար օլաճագ մաէլլէմէմունիյէթի կէօստէրմիշ տիր: Րէժի իտարէսի՝ Թաշրատաքի պանգա չիւպէլէրինէ Թէլէկրաֆ չէքտիրէրէք, աղչէ եէրինէ պանգնօթ գապուլ իթմէլէրինի էմր էյլէմիշ տիր:

Խուսուսի մալիւմաթա կէօրէ, Օսմանլը Պանգասը 1,100,000 լիրալըգ պանգնօթ չըգարմաղա հագգը օլտուղը հալտէ, անճագ 900,000 լիրալըգ չըգարմըշ, վէ պունըն տա 200,000 լիրալըղը Թաշրա չիւպէլէրինտէ պուլունուպ, պագը գալան գըսմը՝ Տէրսաատէտէ պուլունմագտա տըր քի, անլէրին տախի պէտէլլէրի բէյ աէր բէյ Թէէտիյէ օլունմագտա տըր:

⁂

Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ նէչր իթթիկիմիզ իլանը րէսմիյի սօն ֆըգրասընտա «ալըչվէրիչ վէ էմվալը Թիճճարիյէ միւպայէաասընտան իւէրի կէլէն սէրֆ պօրճլար՝ իչպու գարարնամէ անքսամընա Թապի տէյիլ տիր» տէյիւ մունհարրէր օլտուղընտան, օգույուճուլարըմըզտան պաազըլարը՝ պօնօ, բօլիչա վէ սաիր էվրագըն՝ էմվալը Թիճճարիյէ միւպայէասընտան տօղայը Թանզիմ իտիլմիշ իթիքի տէնմէքտէ[?] իտէրէք, պու ճիհէթի անլամագլարընը Թարաֆըմըզտան պիլտիրիյօրլար:

Պու կիպի զէվաթա ճէվապ օլմագ իւզրէ պէյան իտէրիզ քի՝ մուամէլէ միւճճարիյէտէն հասըլ օլան կէլիր, էվրագ իւզրէ իթիքի պօնօ, պօլիչա վէ սաիր սէրֆ պօրճլար, եազմագ իւզրէ մուամէլէ օլունան սէրֆ պօրճլարը աէն պօնօ, պօլիչա վէ սաիր օրտաճը դօրէ[?] գարարնամէ՝ պօրճլար իչին համիլ պօնօլար վէ պօլիչալար մուհթիմէլ պօնօլար իթթէմիզ վէ պօնոսը վէ պօնոսը՝ վէրիլէն 120 կիւն միւտտէթէ Թապի Թութուլմայաճագլար տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Էվվէլճէ եազըլտըղը իւզրէ, տիւնքի բազար էրթէսի կիւնիւ Ալյանեան Տիգրան էֆ. իլէ Օր. Վիրգինէ Մօրեանըն Պսակ այինի իճրա օլընարագ, Կնքահայրըլըգ վազիֆէսինի Ալյանեան Յովհաննէս էֆ.ին քիւչիւք մախտումը Պօղոս էֆ. իյֆա էյլէմիշ տիր:

Սաաթ 5տէ Մագրիքէօյինէ կէլին ալմաղա կիտիլիպ, օրատա Մօրեան Գրիգոր էֆ.ին խանէսինտէ Հայու վէ Նշան Օրհնութիւնը այինի իճրա օլընտուգտան սօնրա, սաաթ 8տէ այնը ալայ իլէ Հիսար Տիպինտէ Ալյանեան Յովհաննէս էֆ.ին խանէսինէ ավտէթ օլընմըշ, վէ կէլին իլէ կիւվէյի գաթըլտան իչէրի կիրտիքլէրինտէ գուրպանլար քէսիլէրէք, պիր ֆարգ հէր միւլէթտէն ֆուգարա վէ միւհթաճինէ թէվզի իտիլմիշ տիր:

Պատէհու տավէթի օլան միւթէատտիտ Թիւճճար վէ սարրաֆանտա իքրամիյէ օլունտուգտան սօնրա, Ալէաթճեան Տ. Գրիգորիս Սրբազանըն թահթը րիյասէթինտէ վէ էթրաֆընտա պիր խայլի րէհպանըն հազըր օլտուղը հալտէ Պսակ այինի իճրա օլընմըշ, վէ պու սըրատա մումաիլէյհ Սրբազան՝ մէզըրէ միւնասիպ պիր մէզամ իլրատ իտէրէք, եէնի կիւվէյի Ալյանեան Տիգրան էֆ.ին 5-6 էվրօքա լիսանընտա վուգուֆը թամմը օլտուղընը զիքր իլէ, Եօզկատըն մէչհուր խանէտանընտան վէ աղնիյասընտան Օհան չօրպաճըյան խայրիւլ խալէֆ մօտունու օլտուղընը, վէ մալիմ օլտուղը իւզրէ մումաիլէյհ Օհան չօրպաճըյան Անատօլուտա բէք չօգ եէրլէրտէ միւթէատտիտ աստըր խայրիյէ

սի պուլունտուղընը, վէ ինչա իթտիրմիշ օլտուղը միւքէլլէֆ քիլիսէլէրին եան պագը օլտուղը եանըն էլլի վէ կէլինին տախի Օր. Վիրգինէ Մօրեանա կէլինի իտուկի, մումաիլէյհա տախի մուհթէրէմ Մօրեան վէ Ալյանեան գատըն խանէտանլարընա Ֆախր ու չէրէֆի մուճիպ օլաճաղընտան մասաա, միւքէմմէլ գատըն Թահսիլի վէ Թէրպիյէսի միւքէմմէլ Թահսիլ իչին Թապի ու շայանը իպրէթ պիր վալիտէ օլաճաղընը պէյան իթմիշ, վէ խիթամը մէզալէսինտէ Ալյանեան վէ Մօրեան խանէտանլարընը իչպու սըհրիյէթ վէ գարապէթինի թէպրիք էյլէմիշ տիր:

Մէզքիւր տիւյիւն ճէմիյէթի միւնասէպէթիյլէ Ալյանեան վէ Մօրեան խանէտանլարընըն ագրաբա վէ աէրհապատ միւթէատտիտ թէպրիք Թէլէկրաֆլարը քէչիտէ իթմիշլէր, վէ գայէթ միւքէյյէն չէնլէք կրլանթալարը իրսալ էյլէմիշլէր տիր:

Ս. ՓՐԿԻՉ ԽԱՍԹԱԽԱՆԷՍԻ

Ազգային ծանօթ վաճառական Մեծապատիւ Գրիգոր էֆ. Մօրեանի գօտեր ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի ինպատտ Հաստատութեանս նուէրներ նուիրատուութիւնք եղած են.

Տէր եւ Տիկին Ցարութիւն էֆ. Մուրատեան 200 ղրշ.— Մեծ. Գրիգոր էֆ. Ալեքսանդրեան 108 ղրշ.— Մեծ. Սարգիս էֆ. Մաճառեան 108 ղրշ.— Մեծ. Յովակիմ էֆ. Մինասեան 108 ղրշ.:

23 հոկտեմբեր 1895 (Կ.Է.)

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Բերլին.— Րէիսը վիւքէլա Մ. Պուրժուա՝ Թարն եալէթի վալիսինէ պիր Թէլէկրաֆ քէչիտէ իտէրէք, հիւքիւմէթին Գարմօ հատիսէսինէ խիթամ վէրիլմէսինի չէտտէտէն արզու իթտիկինի, վէ իչպու մէսէլէնին հալլ ու Թէսվիյէսինէ չարէի սէլմանէ՝ հարէքէթի օլաճաղընը պէյան իթմիշ, վէ հարէքէթի Թայինինէ մուվաֆագաթ իտուպ իթմէյէճէքլէրինի ֆապրիգաթօրլար իլէ ամէլէյէ սիւվալ իթմէսինի վալիի միւշարէլէյհէ էմր ուգունմըշ էյլէմիշ տիր:

Պէշտ.—Իսլանաթը ասքէրիյէ լայիհասը՝ րէյը ումումիտէ 185,000 րէյէ գարշը 252000 րէյ իլէ րէտտ օլընմըշ տըր:

Պէլկրատ.— Սկուբշթինա մէճլիսի՝ ալաֆր. նոյ. 20տէ ագտը իճթիմա իթմէկէ տավէթ օլունմըշ տըր:

Բերլին.—Րէիսը ճումհուր Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ՝ բէֆագաթընտա ժէնէրալ Թուրնիյէ պուլունտուղը հալտէ, ճումա էրթէսի սապահըղը Բանթէնտա րէիս Գարնօնըն մէզարընը զիյարէթ իթմիշ տիր:

Եէվմը մէզքիւրտէ րէիսը վիւքէլա Մ. Պուրժուա՝ վիւքէլայի ճէմիյէթի րէիսը ճումհուր Թագտիմ իթմիշ տիր:

Բարլամէնթօտա գըրաաթ օլընաճագ վիւքէլա պէյաննամէսի բազար էրթէսի կիւնիւ ինիգատ իտէճէք մէճլիսը վիւքէլատա գարարլաշտըրըլաճագ տըր: Իհթիմալտէն օլտուղը իւզրէ, Մ. Պուրժուա մէճլիսը մէպուսանըն ալաֆր. նոյեմբեր 7տէ ագտը իճթիմա իթմէսինի Բարլամէնթօտան թալէպ իտէճէք տիր:

Բերլին.—Տաշրա սօֆագլընտա Բուա քիւլիւպինտէ ճումա էրթէսի սապահը սաաթ 11տէ Րուսիա իմբէրաթօրը Իքինճի Նիգօլայըն թախթա ճուլուսընա միւսատիֆ եէվմը մախսուսը միւնասէպէթիյլէ, բէֆագաթընտա այինը մէզքիւրտէ եալընըզ պուլունմայան օլտուղը կիպի, Րուսիանըն Բարիզ սէֆիրի իլէ Ֆրանսանըն Բէթէրսպուրկ սէֆիրի վէ վիւքէլայի Ճէմիյէթէն Մ. Լէօն Պուրժուա, Մ. Գավէնեագ, Մ. Բէրթլօ վէ Մ. Տուլմէ տախի հազըր պուլունմըշլար տըր:

ԷՃՆԷՊԻ ՄԷՄԼԷՔԷԹԼԷՐՏԷ ՕՍՄԱՆԼԸ ՖԱՊՐԻԳԱԼԱՐԸ ՄԱՄՈՒԼԱԹԸՆԸՆ ԱԼԷԱՄԷԹԸ ՖԱՐԻԳԱԼԱՐԸ

Կէչէնլէրտէ Կիրիտ սալօնյարը մարգալարըն էճնէպի մէմլէքէթլէրտէ Թագլիտ իտիլտիկլէրինտէն պահս օլընտըղը ըրրատա, իչպու հիյլէլէրին էօնիւնիւ ալմագ վէ հիյլէքեարլար հագգընտա թաագիպաթ իճրա էյլէմէք իւզրէ էն մուվաֆըգ չարէնին մէսարիֆի ալէամէթը ֆարիգա (մարգա) սահիպինէ աիտ օլմագ չարթըյլա, Տէրսաատէթ Թիճարէթ վէ Զիրաաթ վէ Սէնայի Օտասընըն՝ Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթինէ մուգայէսէ պուլունան ալէամէթը ֆարիգայը ճիւզի պիր մասրաֆ մուգապիլինտէ մէմալիքը էճնէպիյէտէ գայտ իթտիրմիչ օլտըղը, վէ մարգալարըն մէմալիքը էճնէպիյէտէ մուհաֆազասընը արզու իտէն ֆապրիգա սահիպլէրինին պունը արզու իթմէլէրի Թապիի պուլընտըղընը պէյան իթմիչ իտիք։ Պու քերրէ Զուֆյէրիանըն Պէրն չէհրինտէ Թէեսիս օլունմուչ օլան միւլքիյէթի ալէամէթը ֆարիգա իտարէսի Թարաֆընտան՝ պու մատտէյէ տաիր վիւրուտ իտէն սուրէթը միւթէրճէմէսի ալթիտէ մինտէրիճ 23 Նոյէմպէր 1895 թարիխլի մէքթուպըն՝ էհէմմիյէթի ճիհէթիյլէ նէչրինի վազիֆէտէն ատտ էյլէտիք։

«Ալիրէն Նէչր իթմիչ օլտըղըմըզ նիւսխալէրտէն պիրինտէ՝ «մէմալիքը էճնէպիյէտէ Օսմանլը ֆապրիգալարը մամուլաթընըն ալէամէթը ֆարիգասը» ինվանըլը պէնտը մախսուսա պազը միւթալէալարըն պէյանընը իճապ իթտիրմիչ տիր։

«Զիքր օլընան պէնտը մախսուսա կէօրէ, Թիւրքիա ֆապրիգալարընտան պազըլարըն մարգասը՝ էճնէպի մէմլէքէթլէրտէ Թագլիտ իտիլէրէք ֆէնա ճինստէն մամուլաթտա գուլլանըլմըշտըր։ Պու մուամէլէ իլէ եալընըզ ալէամէթը ֆարիգասը Թագլիտ իտիլմիչ օլան ֆապրիգայա մազարրաթը տօգընմայըբ, պու նէվ մամուլաթ ալըզ ու իթտասը իլէ մէչղուլ օլան պիլումում Թիճճար իլէ բէզպալէթ իտիլմէքտէ, վէ էյի պիր մալէ մուգապիլ աչաղը ճինստէն պիր մալ սաթըն ալանլարըն հուգուգընա Թէճավիւզ օլընմագտա տըր։

«Պինաէնալէյհ՝ իչպու հիյլէյէ ճէսարէթ իտէնլէրին միւճազաթը օգրաշըլմասը մուվաֆըգը մասլահաթ տըր։ Պու խուսուս պիր մուամէլէ՝ Թիւրքիա արազիսինտէ իճրա օլընամազ, Օսմանլը գանունլարը պու կիպիլէրէ ճէզալար Թէրթիպ իթմէք իչին Թէճավիզը գուսուր իթմէմէքտէ իսէ տէ, էճնէպի մէմլէքէթլէրտէ պիթթապի ահքեամը ճարի տէյիլ տիր։ Պու մահզուրը պէրթարաֆ իթմէք վէ Օսմանլը ֆապրիգալարը մարգալարը իլէ մէմալիքը էճնէպիյէտէ իմալ օլունմըչ օլան էշեայը սաթըլըրմամագ իչին հիչ չարէ եօգ՞ մը տըր։ Պու պապտէ պիր չարէ մէվճուտ իսէ տէ, միւչքիլաթը կազէթանըզտա տէրճ օլունան պէնտը մախսուսա տախի թասրիհ օլընմըչ տըր։

«Պու ալէամէթը ֆարիգալարըն էճնէպի մէմալիքտէ գայտը տըր քի, պիր Թագըմ մէսարիֆ վէ Թէչէպպիւսաթը Թէվագգուֆ իթմէքտէ, վէ պունա հէր քէսին Թէհամմիւլ իտէմէմէսի Թապիի պուլընմագտա տըր։ Պու սէպէպտէն կազէթանըզտա պու կիպի հիյլէլէրին էօնիւ ալընմասը գըմնընտա ումումի պիր նիզամնամէ Թանզիմի արզուսը պէյան օլունմըչ տըր։

«Պու ֆիքր օ տէրէճէ տօղրու վէ գապիլը իճրա տըր քի, բէք չօգ զէման միւնագաշա օլունտըգտան սօնրա, 20 մարտ 1883 Թարիխինտէ Փարիզտա մարգալարըն հըմայէ վէ սահապէթի իչիւն պիր ճէմիյէթ Թէչքիլ օլունմագ սուրէթիյլէ մէվգիի իճրայէ վազ իտիլմիչ վէ պունա 16 հիւքիւմէթ իչթիրաք իթմիչ վէ 14 ապրիլ 1891 Թարիխլի ահտնամէ իլէ տախի Թիճարէթ վէ ֆապրիգա մարգալարընըն սուրէթը ումումիյէտէ գայտը Թէեսիւս էյլէմիչ վէ պու ահտնամէյէ 8 հիւքիւմէթ վազը իմզա իթմիչ տիր։

«Պիրինճի ահտնամէ՝ ալէամէթը ֆարիգալարըն միւթէգապիլէն հըմայէսի էսասընը վազ իթմէքտէ, վէ ֆագաթ պունլարըն հէր մէմլէքէթտէ գայտը չարթընը իյֆա էյլէմէքտէ տիր։

«Իքինճի ահտնամէ մուճիպինճէ, եալընըզ Պէրն չէհրինտէ պուլընան մէրքէզտէ գայտ իտիլմէք իգթիզա իթմէքտէ տիր։ Էկէր հիւքիւմէթը Սէնիյէ տախի իչպու իթթիհատա տախիլ օլուր իսէ, Թիւրքիա տախիլինտէ Թէեսիս օլընաճագ պիր չիւպէյէ ալէամէթը ֆարիգա Թէվտիի քիֆայէթ իթմէքտէ, վէ պու սուրէթլէ զիքր օլունան ալէամէթը ֆարիգա՝ 1891 սէնէսինտէ միւյանէլէրինտէ իթթիֆագ հասըլ օլմուչ օլան հիւքիւմէթլէրին մէմալիքինտէ հըմայէ օլունմագտա տըր. պու սուրէթը Թէսվիյէ՝ չիւպհէսիզ տահա սատէ վէ մասրաֆսըզ տըր։

«Իչպու ահտնամէլէր՝ ֆապրիգաթօրլար իլէ իսթիհլաք իտէնլէրին (սպառող) մէնաֆիինի մուհաֆազա իթմէքտէ օլտուղընտան, հիւքիւմէթլէրին՝ պունլարըն մէնաֆիինի մուհաֆազաթէն իթթիֆագա իչթիրաք իտէճէքլէրի չիւպհէսիզ տիր։»

Ալէամէթը ֆարիգայը հըմայէ իթմէք իչիւն պէյնէլէրինտէ իթթիֆագ հասըլ օլմուչ օլան տէվլէթլէրին ազա իթմիչ օլտուղլարը ահտնամէ մալիւմըմըզ իսէ տէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ իչպու ահտնամէյի գապուլ իթմէմիչ օլտուղընտան, մէմալիքը էճնէպիյէտէ ալէամէթը ֆարիգալարը Թագլիտ իտիլէն էրպապը սէնայի սիյանէտ գալմագտա տըր։

Սէնայի տախիլիյէմիզէ մուզիրր օլան պու հալին՝ հէր նէ սուրէթլէ օլուր իսէ օլսուն, բէֆի խուսուսընը մէրճիի մախսուսընտան իսթիրհամ իթմէք իչիւն պու մէսէլէտէն պահս իթմէկէ մէճպուր օլտուգ։

(Տէրսաատէթ Թիճարէթ Օտասը Նէշրիյէսի)

ՄԻՒՆԹԷԶԱՄ ՇԱՐԳՏԱ ՌՈՒՍԻԱ

Թայմս կազէթասընըն Հօնկ-Գօնկ չէհրինտէքի մուխապիրի Թարաֆընտան խապէր վէրիլէն էսաս իւզէրինէ կէօրէ Ռուսիա իլէ Չին արասընտա պիր ահտնամէ ագտ իտիլմիչ օլմագլա, Ռուսիանըն Լօնտրա սէֆիրի պարօն տը Ստաալ՝ կազէթալարտա պէրվէճհը աթի պիր Թէքզիպ նէչր իթտիրմիչ տիր։ Շէօյլէ քի,

«Պիր գաչ կիւն ագտէմ Ռուսիա սէֆարէթի՝ Ռուսիա խարիճիյէ նազըրընտան պիր Թէլէկրաֆ ալմըչ իտի, վէ պու Թէլէկրաֆտա՝ Ռուսիա իլէ Չին արասընտա պիր ահտնամէ ագտ օլընտըղընա տաիր Նիւ-Եօրգտան ախիրէն չէքիլէն Թէլէկրաֆլարըն միւնտէրիճաթը քիւլլիյէն պիէսաս օլտըղը պիլտիրիլմիչ տիր։

«Սէֆարէթխանէճէ մալիւմ օլտըղը իւզրէ, Չինին սէֆիրը մախսուսը բրէնս Վօկըն կէչէն սէնէ Բէթէրպուրկը գիյարէթ իթմէսի՝ Ռուսիա իմբէրաթօրընըն սանտալի հիւքիւմէթէ գուտտը միւնասէպէթիյլէ Չին իմբէրաթօրը Թարաֆընտան Ռուսիա Չարընա բէսմը Թէպրիքի իյֆա իթմէքտէն իպարէթ պուլընմըչ, վէ օ սըրրալարտա պու իքի մէմլէքէթ արասընտա կիպի հիչ պիր ահտնամէ ագտ օլընմամըչ տըր։ Ռուսիա սէֆիրինին պէօյլէ պիր իչտէն ասլա վէ գաթըյյէն խապէրի եօգ տըր։

«Քէզալիք Չին արազիսի իչինտէն, եա Վլատիվօսթօգա տօղրու, եախօտ Բօրթ-Արթիւր լիմանը իսթիգամէթինտէ պիր տէմիրեօլ ինչասընա խուսուսընտա Ռուսիաճա պիր կէօնա Թէչէպպիւս վուգու պուլմուչ օլմասընտան տախի սէֆարէթին մալումաթը եօգ տըր։ Սիպէրիա տէմիրեօլը չիմտի Օմսգա գատար կիթմէքտէ օլուպ, պունտան՝ Չինտէ Չի-Խար մէվգիինէ գատար պիր գօլ ուզատըլըպ եարըլմասը հագգընտա չիմտիյէ գատար հիչ պիր Թասավվուր մէյտանա գօնուլմամըչ տըր։ Վլատիվօսթօգ ճիհէթինտէքի տէմիրեօլ՝ Չին հուտուտընա հէման միւվազի պիր իսթիգամէթտէ օլուպ, Պայգալ կէօլիւնէ տօղրու կիտէր, վէ օրատան Օմսգա էրիչիր, Չին արազիսինէ ասլա տօգունմազ։

«Բօրթ-Արթիւր լիմանընտա սէֆինէ տէմիրլէմէք իչիւն Ռուսիանըն՝ տահա գիյամէ հագգը օլմասընտան բահս օլունտըղը խուսուսա կէլինճէ, պու մաթալիպ տախի սէֆարէթին խապէրի եօգ տըր։ Վլատիվօսթօգ լիմանը՝ Պահրը Մուհիթը Միւթէթէտի (Խաղաղական Օվկիանոս) պուլընան Ռուս տօնանմասընըն մէրքէզը օլտուղընտան՝ մէզքիւր տօնանմանըն վէ խասօսա անըն պիր գըսըմընըն տախի սուրէթէ Բօրթ-Արթիւր լիմանընտա տուրաճաղընը սէօյլէմէք՝ մոգրուն սըհհէթ ու հագիգաթ օլամազ։

«Շարգի Սիպէրիա էյալէթի վալիսինէ աթֆ օլընան սէօզլէրէ կէլինտիքտէ, սէֆարէթին՝ անլէրտէն հիչ մալիւմաթը եօգ տըր։ Անճագ չու գատարընը սէօյլէյէպիլիր քի, պու սէօզլէրին՝ էօյլէ մէսէլէլէրտէ Ռուսիա հիւքիւմէթինին բօլիթիգասը սըյլա հիչ պիր միւնասէպէթի օլամազ։

«Խիւլասայի քէլամ, Ռուսիա սէֆարէթխանէսի՝ Հօնկ-Գօնկտան ինկիլիզ կազէթալարընա կէօնտէրիլէն պիրճիւմլէ մալիւմաթ վէ Թէլէկրաֆլարըն Թէմամընըն Թէքզիպ օլընմասընը էմր ու միւսաատէ իտէր, վէ անճագ պու մալիւմաթ վէ Թէլէկրաֆլարըն մէնպաընը իյզահ իտէմէյէճէքինի պէյան ու իլան էյլէր։»

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Սզերգ ատինճալը միւթէսարրըֆըզը՝ Լազիքիյէ միւթէսարրըֆը սապըգ Պէհրամ բաշա հազրէթլէրինէ Թէվճիհ պույրուլմըչ, վէ միւչարիւնիլէյհին եէրինէ ալէյ Թահսին էֆէնտի՝ Պիթլիս վիլայէթինէ Թէվճիհ գըլընմըչ տըր։

* *

Խասսա օրտույի հիւմայունընտա մէնսուպ ըտտիֆ 16ընճը Պօրչէհրի ալայը գայմագամը Էզզ. Մէհմէտ Տէրվիչ պէյ ըտտիֆ տօգուզունճը ընկարէ ալայընըն միւնհալ օլան միրալայլըղընա Թէրֆիէն նագլ ու Թային պույրուլմըչ տըր։

* *

ՆԻՇԱՆ

Սուսամ միթրօբօլիթի Ղովրիլ էֆէնտիյէ Թէզարիլէն Չինճի Օսմանի,

Խասսա օրտույի Հիւմայունընտա մէնսուպ ըտտիֆ պիրինճի Պրուսա լիվասը գօմանտանը միրլիվա սաաթ. Նէճիպ բաշայա Թէզարիլէն Չինճի Մէճիտի,

Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէ գօգ. Թէպիպլէրի գայմագամ Համտի պէյէ՝ Թէզերտի «Ճէրիտէյի Շարգիյէ» նամ կազէթէն տօլայը Թէզարիլէն Չինճի ըսպէթտէն Օսմանի Նիշանը զիչանլարը իհսան պույրուլմըչ տըր։

ՌԷՍՄԻ

Սայէի զուլարէթվայէի հազրէթը Խիլաֆէթփէնահիտէ Հալէպ, Էնգարէ, Սիվաս վէ Թրապիզօն վիլայէթլէրինտէ տախի իւմէն ու ասայիչ պէրքէմալ օլտուղը՝ մազհարը ճէլիլը Սատարէթը Ուզմայի վարիտ օլան ֆի 22 Թէշր. Էվվէլ սէնէ 311 Թարիխլի Թէլէկրաֆլարտան անլաչըլմըչ տըր։

ԱՀՎԱԼԸ ՍԸՀՀԻՅԷ ՎԷ ԳՕԼԷՐԱ

Ռ Է Ս Մ Ի

Հօկտ. 22տէ 11ինճի կիւն օլմագ իւզրէ Էրտօղ գասապասընտա գօլէրա վուգուատը օլմամըչ, վէ սօն 2 խանէնին գօրտօնը տա գալտըրըլմըչ տըր։

* *

Սուրիյէ վիլայէթինտէն Հօմա. 12 Թարիխինտէ Պէյրութ վիլայէթինէ չէքիլէն Թէլէկրաֆտա ֆէրիգ Սագըր բաշա իլէ էհալիտէն 12 եաչընտա պիր գըզ չօճուղընըն հօկտ. 11տէ չիւպհէլի պիր խասթալըգլա վէֆաթ իթմէլէրինէ մէպնի ինթիյամէն խանէլէրինին գարանթինա ալթընա ալընարագ Թիպպիյէ մէմուրլարը իճրա օլընտըղը, վէ պաչգա կէօնա չիւպհէլի խասթալանան օլմատըղը իւզրէ պուլընտըղը, վէ պունլարըն էօլտէն էվվէլ իսթիփրագ իթմիչ օլմալարը ինթիքամէն պուլընմասընա մէպնի, Շամ-Պէյրութ չօսէյի իւզէրինտէն վէ մուվագգաթէն պուլունան աստ օլընարագ միւվարէտաթը գարանթինա ալթընա ալընմըչ տըր։ Ձումա կիւնինտէն իթիպարէն Շամտան չըգաճագ Պէյրութա կէլէճէք եօլճու վէ էչեա գալթարլարընըն սէյր ու հարէքէթլէրի տախի մուվագգաթէն Թաթիլ իտիլմիչ տիր։

ՀԱՐԻՐ ԳՕԶԱ ՄԻՒՍԱՊԷԳԱՍԸ

Տուլունը Ումումիյէ Թարաֆընտան վուկու օլան վարագա տըր.

Իրէգ պէօճէկի Թօխումը չըգարըլարագ ֆիւրուխթ իտիլմէսի հագգընտաքի Նիզամնամէնին իքինճի մատտէսի մուճիպինճէ, գավանտ ֆէննիյէսինէ Թէվֆիգէն պուլունճագ խասթալըգլարտան պէրի իրէգ պէօճէկի Թօխումը իսթիհսալ իտէն Թօխումճուլարտան միւգթէտիրլէրինի Թային վէ Թէֆրիգ իթմէք իչիւն, իչպու 1311 սէնէսինտէ Պրուսա հարիր տարիւլթաալիմինտէ Թէչքիլ իտէն հէյէթը իմթիհանիյէ պա իմթիհանամէ միւրաճաաթ իտէն 70 նէֆէր միւսթէտիտէն 26սը ինտէլ իմթիհան իպարէ էհլիյէթ վէ լիյագաթ իտէրէք հէյէթը իմթիհանիյէ Թարաֆընտան Թասթիգնամէ ալմըչ, վէ պիրի տախի Ֆրանսա Մօնբէլիյէ գրաաթ մէքթէպինին չահատէթնամէսինի պիլիպրագ հէյէթը մէզքիւրէյէ Թաստիգ իթտիրմիչ օլտուղընտան, պունլարըն էսամիսի պէրվէճհը զիյլ տէրճ ու իլան, վէ չու հալտէ չիմտիյէ գատար հէյէթը իմթիհանիյէ միւրաճաաթլա Թասթիգնամէ ալմըչ օլան Թօխումճուլարըն ատէտի 182 վէ մէմալիքը էճնէպիյէտէն ալտըգլարը չահատէթնամէլէրի Թաստիգ իթտիրէնլէրին ատէտի 22 վէ հարիր տարիւլթաալիմինտէն չահատէթնամէ ալանլարըն ատէտի տախի 184 քի մէմալիքը մահրուսէի Շահանէտէ էյլէմ ճէման 388 նէֆէր չահատէթնամէլի Թօխումճը պուլընմագտա իտուկի պէյան օլունուր։

1311 սէնէսինտէ գօմիսիօնը մախսուսասընտա խարիճտէն կէլիպ իմթիհան վէրէնլէրին էսամիսիյլէ ինրագ էյլէտիկլէրի տէրէճէյի միւպէյյին տիր.

Պիլէճիք

Պրուսա գազասընա Թապի Ֆիլիտար գարիյէսինտէն վէ Ֆրանսա Թէպաասընտան Մ. Թօմա Պալիչ, Պրուսատան՝ Խանտօ Բաստալիտիս էֆ., Իզմիրտէն՝ Միհրան Ազարեան էֆ.,

Իզնիք

Գօնիա վիլայէթինէ Թապի Նէվչէհիր քէօյիւնտէն՝ Անտօնիչ վէլէտը Խրիսթօ, Պիլէճիք գազասընա Թապի Բիւրլիւ քէօյիւնտէն՝ Ֆիւթրօ Բաթրօբուլօս, Արապկիր վիլայէթինտէ Շէպէք գարիյէսինտէն՝ Մանաս Պարիկեան էֆ., Էրզրում վիլայէթինտէ Պայպուրթտան՝ Թօրօսիւն Շահյանեան, Գարամուսալ գազասընըն Թէրէ գարիյէսինտէն՝ Նիգօլագի վէլէտը Եանի էֆ., Գայսէրիտէն՝ Միսագ Այնաճեան էֆ.,

Իւչէնտի

Պրուսա գազասընա Թապի Տէմիրթաչտան՝ Խրիսթօֆի Բօտօբօգլու, Պիլէճիք գազասընա Թապի Բիւրլիւտէն՝ Էվլիլպօս Տիմօթէօսօգլու, Պիլէճիք գազասընա Թապի Բիւրլիւտէն՝ Էֆթիմիօս Բիւրքճիօգլու, Պրուսա գազասընա Թապի Տէմիրթաչտան՝ Նիգօլագի Էվէնտիտի, Գարատաղտան՝ Ռատօ Սիմէօնօվիչ, Միրէֆթէյէ մէրբաուր Գօլամիչ գարիյէսինտէն՝ Նիգօլա Սիրօբուլօս, Խարբուտտան՝ Թորոս Տէմիրճեան, Բազար քէօյիւ Թապի Զէնկիլէրտէն՝ Եակօբ Գորուեան, Պիլէճիկէ Թապի Բիւրլիւտէն՝ Հաճօբուլօ Գօստի Պայրագտարօղլու, Պիլէճիկէ Թապի Լէֆքէտէն՝ Սէվասթօս Բէհնէօղլու, Պիլէճիկէ Թապի Վէզիրխանտան՝ Ֆիլիթրօ Վասիլիատիս, Ամասիատան՝ Թովհաննէս Բէքէեան, Պրուսայա Թապի Տէմիրթաչտան՝ Ճօրճի Գարէահօղլու, սայիր մահալտէն Լուգա Բէնչէքօղլու, Կէմլէյիքտէն՝ Խարալամպօ Անտրէօղլու, Պրուսա գազասընտա Սու Սըղըրլըգ գարիյէսինտէն՝ Աթանասիօս Վլասիատիս, Պիլէճիկէ Թապի Բիւրլիւտէն՝ Միխալ Գօսթանթիօղլու էֆ.-լէր։

Ֆրանսանըն Մօնբէլիյէ գրաաթ մէքթէպինտէն աիրըլմըչ Սելանիկէ Թապի Աղօսթօս Նահիյէսինտէն՝ Ֆիլիփ Զիրոնի։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅԵՐԷՆ

Հրատարակուեցան 42, 43, 44 եւ 45 թերթերը։ Վերջին թերթը կը հասնի մինչեւ **Pseudonyme** բառը։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ ՄԷԿ ՄԷՃԻՏ

Իւրաքանչիւր թերթը 20 փարայ

Դիմել ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Պոլիս, Սուլթան համամ փողոց թ. 14

)(105)(

ԲԱՐԱՆԸՆ ԳՕՒՎՎԷԹԻ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ: ԺԱՐԼ ՄԷՐՈՒՎԷԼ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ: ԱՆՏՕՆ ԱԼԻՔ

—Պուրասը բէք սահիհ. լաքին օ զէնկին տատը Թանըրմազըն եա՛, Թանըյամայաճաղընա տա հիչ չիւպհէ եօգ. չու հալտէ պէօյլէ մասալլար ըլա պէնի իչիրմէտէն կիւճիւմտէն այրգօյմա։

Մատամ Բիօթ աղզընը գարայըպ արգասընա տէօնտիւ վէ քէնտի քէնտինէ.—Եօյլէ տիր. լաքին եա Թանըրսա՞մ.—տէտիյի սըրատա, Պապա Ժէրօմ էյնէյի սալլամագա պաշլատը։

—Պու նէ՞ Թէաֆֆիւն։

—Պիր չէյ տէյիլ . . . տիքտիլին էլպիսէնին գօգուսը, խասթախանէտէ եաթանլարըն էլպիսէլէրինէ պու գօգուլու գօրլար.—տէտի։

8.

Իքի կիւն տէնիլէն միւտտէթ բէք չարուգ միւրուր իթտիյի հալտէ, պու միւտտէթճէ գարֆընտա Պէնէտէթթանըն հալինտէ բէք պէօյլիւք պիր Թէպէտտիւլ հասըլ օլմուչ իտի։

Եօլիւմիւ արզու իթմիչ իտի. լաքին նիրմի եաչընտա էօլիւմ բէք քէտէրնաք տըր. չօճուղընը խաթըրընա կէթիրէրէք վէ անտօրզ պիր չօճուղըն սօնու նէ օլաճաղը կիպի մէճմուլ օլտուղը իչիւն խասթալըղը սէվէրէկ, եաշամագ արզուսու չիմտի պիր ըսթըրապ հալինտէ իտի. Պէնէտէթթա իլէ Տօրօթէ կիւմիւշլէնմէկէ պաշլատըլար, վէ միւթէմատիյէն պիր ճիւրէթլէ արտըգլարը իւմիտի Թէհիյէ իտէրէք, կէօնիւլլէրինի Թասալլի իտէճէք սէօզլէր պուլմագ իչիւն, իքիսի տէ պիր տաքիգա պիլէ պիրիպիրինտէն այրըլմազ իտիլէր։

Մարքի տը Գօսէա կիթթիքճէ սօնրա, ուֆագըգ աթիրէսինի կէօզտէն կէչիրտի. պու աիրէ՝ ալթը եաշլըտան վէ իքի օտատան իպարէթ օլուպ, պիր քիչի իչիւն հատտը քիֆայէտէ օլտըղը կիպի, Մարքինին պիր կէօզ ֆրանգ սարֆըյլա եարըմ սաաթ զարֆընտա Թէտարիք իթմիչ օլտըղը էչեա տախի պիր էհէմմիյէթլի տէրէճէտէ իտի։

Պէնէտէթթա իթմինանը Թամամ հասըլ իտէրէք, հէր չէյ կէօզիւնէ խօչ կէօրիւնմէքտէ իտի։

Պիր տէֆա օտանըն էօնիւնտէն կէչիւրքէն, Պապա Ժէրօմտան կէօրմէքտէ օլտըղը տալիմ Թէվճճիւհէն վէ Մարքինին Թէնկիհաթընըն իճրասը գըմնընտա մէլուն Մատամ Բիօթ Թարաֆընտան կէօրտիւյիւ զիյրէթ վէ ինթիզամտան մէմնուն օլմագտա իտի։

Պազէն պիր էյլիք տիւկէրինի Թաագիպ իտէր, Վիօզօնթի սօգագընտա նազլինին Թէրաասը կիւնիւ Սէնթ Օնօրէ սօգագընտա քէախն գայթ միւթէպէր վէ չօգտան պէրի մաշըրըֆը պիր Թիւքքեանընտա կէթմիչ իտի։

Մարքի տը Գօսէա պու տիւքքեանըն էսքի միւչթէրիլէրինտէն օլտըղը, Թիւքքեանըն սահիպլէրինէ խիթապէն Պէնէտէթթանըն պիր Թավսիյէնամէ վէրմիչ, Թիւքքեան սահիպի սուրէթլէ գապուլ իտիլէրէք պիր գաչ կիւն սօնրա պիր խըրտավաթ Թային իտիլմէսի վաատ օլունմըչ իտի։

Պէնէտէթթա պախթիյար օլտըղը զէմանլարտա պու միւսթէգպէլ չէյլէր խայալ իթմէյէ, պունտան սօնրա հալի տէրրիչ իտէրէք նայիլ օլտըղը մուվաֆֆագըյէթի մէսրուր օլմուչ իտի։

Տօղրուտա բահսթէ կէչիրտիյի էօմրիւնտէն մահճուպ վէ կիւնէշ գարչը քիւչիւք կիւչիւք էվինէ կէլիրտի, էվլատընը զէվգ ու պուրլըղա քօյան Պէրնարտ մէթիրի պուլուրագ, կիւնտէլիք սըրասընտա կիւլիւրմէյէ պաշլըյըճագ պիրտէ սօնրա կէլէճէք Թօրունու պուլունմագ իչիւն պէօյլէ պիր ումուտլա եաշարտը, չու քէմալ սէվէրէք Թէհամմիւլ իթտիյի չափագաթլարը իլէ կիւլիւմսէյէրէք սօքագընտա կէչէն իսթիքպալի հայալ իտէր, վէ պու սուրէթլէ քաշէսինտէ սահիհ պիր Թէսէլլի պուլուրտու. չօճուղունըն հալի Թէֆքիրի կէլտիքճէ կէօնլիւնէ պիր գուվվէթ կէլիր իտի, վէ Թաամ իտէրէք էվտէ էյլէնմէքտէն մէմնուն իտի։—Պէն սէնի կէճէլէրի ույգուսուզ գալըրըմ, չօլըղ-չօճուղ չօքտան պէրի Թէպէտտիւլ իթմիչ. սէնին սէվտիյիմ գատար պիր ճէվապ վէրէճէք օլուր իսէ, պէն տախի պիր Թէպէսսիւմլէ օտանըն ֆէնա իթմիչ պիր չօճուղ իտիմ.—տէտի, վէ քէն ու գուրպագ նէ տէմէք օլտուղընը պիլմէտէն ճէվապ վէրէմէզտի, խըյանէթ իտէնլէրտէն ինթիգամ ալմագտա գարար վէրտի։

Ձումաա կիւնիւ իչէ պաշլայաճաղը ճիհէթլէ, բէնճշէնպէ կիւնիւ օղլունու կէօրմէյէ կիթմէք իսթէտի։

Հավա գայէթ լաթիֆ իտի. պաղչէտէ վէ ճիվարտաքի պաղչէլէրտէ Թագրիպէն պիր հայաթը Թազէ քէօգ իթմիչ կիպի պահար եաբրագլարը իլէ տօլմուշլար, գուչլար Թաթլը Թաթլը էօթէրլէր, պօլլուք էմմիյէթ վէ չիչէքլէր լաթիֆ գօգուլար նէչր իթմէքտէ իտի։

Պէնէտէթթա աաղլայան էվտէն չըգաճաղը սըրատա, Մատամ Բիօթա կէօրիւնտիւ, էօյլէտէն սօնրա ավտէթ իտէճէյինի պիլտիրտի։

Մատամ Բիօթ՝ սօզալըն քէօչէսինէ գատար մէրագլըլըղըն արգասընտան պագըպ քէնտի քէնտինէ.—Օ զէնկինին հագգը վարմըչ, էմսալը պիր գըզ ըմըչ. լաքին աճապա նի՞չին պու գատար զարիֆ, պու գատար Թէլմանըրագ տըր.—տէտի։

Հէլ պու քի, Պէնէտէթթա պիր գաչ կիւն զարֆընտա բէք չօգ էյիլէշմիչ իտի։

Ազգաճըգ պիր կիւնէչ Թապիյէթէ հէր չէյի ճանլանտըրըրտը վէ Թէպաիլ էյլէտիրի միւսիլլու, ճիւզի պիր սաատէթ գըլասը տախի Պէնէտէթթայա հայաթը Թազէ պախչ իթմիչ իտի։

Մատամ Բիօթ ճիհէտէն մէրագլըմէյէ հայրան օլմագտա իտի։

Պէնէտէթթանըն գըյաֆէթի կիւզէլ պիր չէյ օլամայաճաղը տէրքէնար օլսա, սիյահ պիր ֆիստան կիյինմիչ, պաչընա պայագ պիր Թանթէլլա պաղլամըչ պիր չագգա գօմուչ իտի. պունըն իլէ պէրապէր զարիֆան կիյինմիչ իտի։

Բարիզէ կէլէն գըզլարըն էքսէրիսի իչֆագէթը վագըֆ օլըրագ տուլանմազլար, ալիգ պիր միւսաատէ գարֆընտա պօզըլըրլար, վէ նիհայէթինտէ մահվ ու նապուտ օլուրլար։

Անճագ Պէնէտէթթա կէօզէլ պէյազ խամուրը էյի զըվգլար տա պուլընմագ տէյիլ իտի։

(Տիւրիւ)

Հ. ԱՐՍԷՆ ԱՅՏԸՆԵԱՆԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Գ.

Հ. Այտընեան իբր գեղեցիկ արուեստից սիրահար, ինչպէս հետեւող մըն էր նուիրական նկարչութեան, նոյնպէս հետեւող մը եղած է նուիրական կամ աւելի ճիշդ բառով եկեղեցական երաժշտութեան։ Իբր «երաժշտական քաղաք» համբաւ հանած Վիէննայի մէջ, շատ տարիներ ունէր հին եկեղեցական երգերու նկատմամբ մասնագէտ երաժշտաց հետ կարծեաց փոխանակութիւններ ընելու. ուստի դիւրաւ կրնայ մտածուիլ թէ իբր գործնական մտքի տէր անձնաւորութիւն մը, պիտի փափաքէր օգուտ քաղել այս խորհրդակցութիւններէն, կանոնաւորելու համար հայ եկեղեցական երգոց եղանակներն, եւ մանաւանդ Ս. Պատարագի երգերն, որոնք, —ինչպէս իրաւամբ կը դիտէ Հ. Մենեվիշեան, և ինչպէս այս էջերուն մէջ մենք ալ քանիցս առիթ ունեցած ենք ցաւելով խոստովանելու— իրենց նախնական պարզութենէն շատ հեռացած են, այնպէս որ շատոնց շատերն ոչ թէ միայն չեն բարձրացներ, և ոչ թէ միայն արարողութեանց վսեմութեան հետ անմիաբան են, հապա նաեւ շատ անգամ եկեղեցւոյ մէջ գտնուիլն իսկ մոռցնել կուտան բարեպաշտներուն . . . .»

Ասոր գործման տանելու բաղձացողներէն մին եղած է Հ. Այտընեան սկիզբէն ի վեր. 1854 ին կը սկսի ջանքեր ընել այս գործմանը գտնելու համար. Հայ եկեղեցական երգերն՝ ըստ կարի՝ օտարամուտ յաւելուածներէն մաքրելու կ'աշխատի, եւ ինքն համոզում մը գոյացնելու համար, 1855 Թուականին Եւրոպական խազերով կը ձայնագրէ այդ ծրագրեալ եղանակները։ Մինչեւ 1876, ի Պոլիս եւ ուրիշ քաղաքներ ըրած ճամբորդութեանց միջոցին չի մոռնար այս էական խնդիրը, եւ գլխաւորաբար երաժշտագէտ վարդապետներէն սիրով կը լսէ այս նիւթին վրայ յայտնուած կարծիքները։ Նոյն տարին (1876) ի Վիէննա Բրոֆէսէօր Վայսի օգնութեամբ վեց ամսոյ չափ կը զբաղի իր ձայնագրութեանց սրբագրութեամբ. և առ ի փորձ, վիմագրել կուտայ թէ Ս. Պատարագի եղանակները, և թէ շարականներէն անոնք, որոնց մէջ յայտնի կը տեսնէր Յունական կամ Ասորական դրոշմը.

Վերջապէս 1883-84 Թուականներուն՝ Վիէննայի եկեղեցական երգոց ընկերութեան Բրոֆէսէօր Յովսէփ Պէօմ՝ որ մեծ համբաւ մը հանած էր Յունական եւ Ասորական երգոց հմտութեամբ, Հ. Այտընեանի հսկողութեան տակ —կ'ենթադրէ Հ. Մենեվիշեան— խումբ մը կը կազմէ կը կրթէ, եւ նոյն տարին իսկ ընդհանուր յաջող փորձ մը եւս կը մատուցանէ հանդիսական Պատարագն երաժշտութեամբ. այս Պատարագը մեծ ազդեցութիւն կ'ընէ ներկայից վրայ. Բ---Բ---ն —թէպէտ ոչ վերջնականապէս— սակայն կը տպագրուի, նոյնպէս տաղաչափական ձայներն կը տպագրուին Եւրոպական տառերով ի դիւրութիւն օտարազգի երգիչներու։ Ասոր վրայ վերջին սրբագրութիւնն ըրած պահուն, դժբախտաբար Բրոֆէսէօր Պէօմ մեռնելով դարձեալ հրատարակութիւնը կ'ուշանայ. բայց անոր եղբայրը, որ նոյնպէս մեծ անուն ունի իբր եկեղեցական երգեցողութեանց հմուտ մէկը, իր վրայ առած է գործին շարունակութիւնը. Հ. Մենեվիշեան յոյս կը յայտնէ, թէ Հ. Այտընեան՝ այնչափ տարուան խնամօք հոգացած այս երկն ալ կ'ընծայէ ի վայելս ազգին.

Սոյն տողերը գրողն ալ, իբրեւ եկեղեցական երգեցողութեանց կանոնաւորման տենչացողներուն էն յետինը, կը փափաքի որ այդ երգեցողութիւնք միօրինակ ըլլան ամէն տեղ, եւ ըստ կարի համաձայն հնաւանդ-տոհմային եղանակներուն. սակայն եթէ ներելի ըլլար տարակարծիք գտնուիլ մեծանուն անձնաւորութեան մը հետ, պիտի համարձակէի ըսել, թէ բուն իսկ Հայկական հնաւանդ եղանակներուն մէջ սպրդած օտարամուտ չեչտերը մաքրելու, ստկելու համար, անհրաժեշտ է այցելած ըլլալ գաւառներն, ուր տեղի հին տիրացուները՝ որք եկեղեցական երաժշտութիւնը միայն գիտեն, եւ բոլորովին անգէտ են օտար երաժշտութեան, ըստ ամենայնի ազատ են այդ օտար երաժշտութեան ազդեցութիւնը կրելէ իրենց երգած հին տաղերուն, շարականներուն, մեղեդիներուն և եկեղեցական ուրիշ եղանակաց մէջ։ Եթէ Հ. Այտընեան գաւառները այցելելու մասին ունեցած փափաքն իրագործած ըլլար, իր առաջնորդութեամբ ձայնագրուած Հայ եկեղեցական եղանակներն ապահովաբար պիտի ընդունէինք իբրեւ բուն տոհմային, այն՝ զոր կերգէին Ս. Էջմիածնի կաթողիկէին մէջ մեր նախնի Ս. Հայրապետք։

Ասիկայ ըսել չէ թէ Եւրոպական ձայնագրութեամբ գրուած այդ եղանակներն ընդունելի չեն կրնար ըլլալ մեզի, ընդհակառակն ամենամեծ վստահութիւն ունինք Հ. Այտընեանի քննասէր ոգւոյն վրայ, և անհամբերութեամբ կը սպասենք վերջնական հրատարակութեանը այդ եկեղեցական երգերուն, որք ապահովաբար կրնանք ըսել թէ Պոլսոյ շատ եկեղեցիներուն մէջ երգուածէն աւելի պարզ, աւելի վսեմ են, և շատ աւելի ազատ և զերծ օտարամուտ չեչտերէ։ Հ. Այտընեանի այս ձեռնարկն երբ յաջողապէս ի յանգ ելլէ, իր փառքը կազմող գործերէն մին պիտի ըլլայ։

Մինչեւ հոս ըսուածները ընթերցողին ցուցուցին թէ ո՛ր աստիճան բազմակողմանի հմտութիւն մը ունեցած է Հ. Այտընեան. «Հանդէս Ամսօրեայն» սակայն՝ իր գլուխ գործոցներու ամենէն փառաւորը կը կազմէ.

Իր Աբբահայրութեան յաջորդ տարին իսկ Այտընեան Արքեպիսկոպոսը Հանդէսը հիմնելով, նպատակ ունեցած էր ազգին գրական մէկ պիտոյքին գոհացում տալ. այսպէսով Վիէննական Մխիթարեան Միաբանութիւնն ալ գոնէ ամիսն անգամ մը չիման մէջ պիտի գտնուէր ազգին ընդհանրութեան հետ.

Իր անուան երաշխաւորութիւնը շուտով Հանդէսին շուրջ բոլորեց Հայ եւ օտարազգի նշանաւոր գրողները, որք յօժարակամ մասնակցեցան անոր խմբագրութեան, իրենց քննական, լեզուաբանական, բանասիրական յուրջ և կարեւոր ուսումնասիրութեամբք։ Այնպէս որ Հանդէս Ամսօրեայն՝ մին է այսօր ազգին պատիւ բերելու վիճակին մէջ գտնուող յուրջ և մասնագիտական հրատարակութիւններէն.

* *

Մեծ մարդոց կենսագրութիւնները՝ ըստ ինքեան սրտապնդող և քաջալերիչ հանգամանք մը ունին.

Ահաւասիկ մարդ մը՝ որուն կեանքն ամբողջ յարատեւ և անվհատ աշխատութեան փառաւոր մէկ օրինակն եղած է։ Ինքնօգնութեան մեծ օրինակներ շատ տրուած են, բայց այդ օրինակներուն մեծամասնութեան մէջ ընդհանրապէս տեսնուողը սա է թէ՝ ատոնք իրենց աշխատութեամբ բարձր դիրքերու հասած են, և այդ յամառ աշխատութեան պտուղն իրենք քաղած են գլխաւորաբար։ Հ. Այտընեանի կեանքին մեծութիւնը հոն է եղած որ իր տղայ հասակէն սկսեալ ուրիշներու օգտակար ըլլալու հաստատ տրամադրութիւնը կ'երեւի իր վրայ։

Օրինակելիք շատ կէտեր ունինք իր կեանքէն. Տղաւուն 16-17 տարեկան հասակին մէջ կարող եղած է իւրացնել 7-8 լեզուներ, բնական եւ բնազանցական շատ մը գիտութիւններ եւն. ու այս ամենուն հետ մէկտեղ նկարիչ մը, երաժիշտ մը, արուեստագէտ մը, բանաստեղծ մը, գիտնական մը եղած է վերջապէս. Եւ զարմանալին հոն է, որ այսքան հմտութիւններ ամբարելու, իբրեւ ուսուցիչ, իբրեւ գրագէտ, իբրեւ Մխիթարեան վարդապետ մը, իբրեւ ընդհանրական Աբբայ, իր պարտականութիւնները անթերի կերպով կատարել կրնալու համար այնքան ծանր աշխատութիւններ ունեցած ըլլալով հանդերձ, եօթանասնամեայ ծերութեանը մէջ անգամ կըցած է լիովին պահել իր մտային բոլոր կարողութիւններն. ըսել է թէ կանոնաւոր աշխատութիւն մը բնաւ բնութիւն չունի մարդուս առողջութիւնը խանգարելու, կազմը տկարացնելու։

Անցեալ կիրակի (3 Նոյեմբեր Ն. Տ.) Վիէննայի Մխիթարեանք տօնեցին իր քահանայութեան, ընդ նմին և գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը իր գրական գործունէութեան յիսնամեակը. Այն բոլոր բարեմաղթութիւններուն հետ, որք հեռուէն ու մօտէն ուղղուեցան իրեն իբր բազմաթիւ համակրողաց և աշակերտներու կողմէն, մենք ալ, յետինն իր վրայ հիացողներուն, կուգանք մեր սրտագին մաղթանքներն ընել, սոյն Յոբելեանի գեղեցիկ առթիւ.

Յարգա՛նք և անկեղծօրէն սքանչացում իր բարձր տաղանդին և բազմադիմի հմտութեանց.

ԱՒԵՏԻՍ Թ. ԿԷՋԻՒՐԵԱՆ

ԱՏՐԻՆԷ

Գորոկաստանի մէջ ձմեռ մը այս հաւատարիմ շանս հետ մինակ մօտակայ գիւղէ մը քաղաք կը վերադառնայի. Ճիշդ այս տարուան նման սաստիկ էր ձմեռը, լեռները ու ձորերը ձիւնի կոյտերով լեցուցած էին. Սակայն փոթորիկի տեղ արեւը քիչ քիչ սկսած էր հալեցնել ձիւնի այդ սոսկալի կուտակումը.

Կէսօրին երբ ձորի մը մէջէն կ'անցնէի, յանկարծ սարսափելի գոռում մը լսեցի, որուն յաջորդեց շրջակայ լեռներուն խլրտալու արձագանքը. Ո՛հ, այդ անասելի խժդուժը ամբողջ արիւնս երակներուս մէջ սառեցուց. Լեռները կարծես ոգի առած, իրենց յաւիտենական թմրութենէն սթափած գոչանային գրգռում մը տօնեցեր էին.

Այս ահ ու սարսափ ազդող խուլ մռնչիւնին պատճառը հասկնալ ուզելով, ապուշ ապուշ չորս կողմս կը դիտէի. Ինծմէ քիչ մը հեռու մնացած շունիս հաչիւնը լսեցի որ զարմանալի ճչուրառութեամբ գալով վտանգը ինծ կ'իմացնէր. Շանս այս սրտակարգ հաչիւնը լսելով, հազիւ միջոց ունեցայ ինծ մօտեցող եւ կենաց սպառնացող վտանգը գուշակելու . . . , սոսկալի ուժգին հովի մը ինծ դպիլը եւ ձիւնակոյտի մը վրաս փլիլը մէկ եղաւ.

Բոլոր այս պատմածներս հինգ րոպէի մէջ կատարուեցան. Հազիւ միջոց ունեցայ աչքերս բանալու եւ անցած ու դարձածը գիտնալու. Բացի գլխէս մարմնոյս ամբողջովին ձիւնի ահագին լեռան մը մէջ թաղուած էի, կարծես խեղդաբեր մեռելաշապիկ մը մէջ բանտարկուած էի, ձեռքերս մատներս իսկ չէի կրնար շարժել. Ձիւնը այն աստիճան կարծրացած էր որ փոքր շարժում մը անկարելի էր.

Տխո՜ւր իրողութիւնը իսկոյն հասկցայ. Ձորին դիմացի սարէն ձիւնի «չըղ» մը փրթելով զիս իր մէջը թաղած էր.

Ջիլպէր լեզուն դուրս ինկած հեւալով քովս հասաւ. Ո՛հ, նոյն պահուն հանած սրտաճմլիկ ճիչերն լսել ու չը յուզուիլ անկարելի էր, մարդու մը պէս կը դառնար ու կուլար, խենթի մը նման չորս կողմս կը դառնար եւ ինծ չը կրնալ օգնելուն սրտնեղութենէն ասդիս անդին կը վազվզէր.

Քիչ յետոյ զիս մինակ ձգելով, սկսաւ դէպի եկած գիւղիս կողմը վազել, որմէ մէկուկէս ժամ հեռացեր էինք.

Երբ Ջիլպէրս քովէս հեռացաւ, այս անծանօթ ամայի տեղը չարաչար սատկելու վախը սիրտս ինկնելով, ծայրայեղ յուսահատութիւն մը զիս պաշարեց, բարկութենէս սկսայ լալ. . . Յուսակտուր ցուրտ մահուան կ'սպասէի . . .

Ո՛հ, նոյն պահուն Ջիլպէրիս ձայնը լսեցի, շատ հեռուէն կուգար ձայնը. փրկութեան, յուսոյ նշոյլ մը տուաւ ինծ այդ հաչիւնը.

Երկուքուկէս ժամ յուսազուրկ սպասած էի.

Ջիլպէրիս ձայնը երթալով մօտեցաւ, քիչ յետոյ տեսայ որ չորս գիւղացիներու կ'առաջնորդէր լեզուն դուրս ինկած, բերանը փրփրած.

Ուրախութեան ճիչեր արձակելով չնչասպառ ինկայ.

Չորս գիւղացիք սկսան դիզուած ձիւները մէկ կողմ առնելով զիս մեծ դժուարութեամբ դուրս հանել.

Ջիլպէր, այս փրկիչս գիւղ վերադառնալով տարօրինակ աղաղակներ հաներ եւ վերջապէս գլխուս փորձանք մը պատահած ըլլալը գիւղացիներուն զգացնել տուեր է.

Այս ազատարար շանս ուշիմութեանը վրայ միամիտ գիւղացիները իրենց զարմանքը յայտնելէ եւ անոր վրայ սքանչանալէ չէին դադրեր.

Ձիւնակոյտին տակէն ազատելուս պէս առաջին գործս եղաւ ազատարար Ջիլպէրիս աչքերը համբուրել, որ ուրախութեամբ սկսաւ ձեռքերս լզել, ոտքերուս պլլուիլ. Յետոյ գիւղացիներուն դրամական պարգեւներ տալով ճամբաս շարունակեցի.

Եթէ երբեք Ջիլպէրս չըլլար, ես անկասկած ձիւնին մէջ թաղուած մնալով, սաստիկ ցրտէն պիտի սառէի. Եւ արդէն նոյն գիւղացիները ինծ պատմեցին թէ՝ չորս տարի առաջ մինչեւ նոյն ձորին մէջ տասներեք հոգի ձիւնի «չըղ»ի մը տակ մնալով բոլորն ալ մեռեր են. երկու օր վերջը յիսուն հոգի՝ երեք օր աշխատելով հազիւ կրցեր են դիակները գտնել եւ ձիւնին տակէն հանել.

Ասոր համար, չիտակը ինչ մեղքս պահեմ, զայն մարդ—բարեկամէ մը աւելի կը սիրեմ. բարեկամներ ունեցած եմ որ այս անբան անասունին երախտագիտութիւնը եւ հաւատարմութիւնը չունենալնէն զատ, վնասնին եւս կրած եմ. Եւ ասոր համար իր պատմութիւնը հոս ընելով ձեզ ծանօթացուցի, ծերուկիս շատախօսութեան ներեցէք.

«Մալթա» կղզիէն գնած միջոցիս մէկ տարեկան էր. Նոյն միջոցին տակուն կազմ մը ունէր. Հիմա մէկ մէթր բարձրութիւն ունի.

Մազերը եւ մորթը այնքան ճերմակ էին որ անունը Ջիլպէր (1) դրի. Բայց պատմութիւնս չը մոռնամ.

Չորս կողմը հրացայտ եւ խաժոտ աչքերներ ձգելով հոնդարտեցաւ. Անշուշտ յանկարծական շարժումիս պատճառը ինքն ալ չը հասկցաւ.

Միայն արցունքներս տեսնելով սկսաւ ձեռքերս լզել.

Զիս մխիթարելու բնազդումով յառաջ սաջնակ կը քծնէր, եւ ես ալ իր սիրուն մեծ գլուխը ձեռքերուս մէջ առած լայն ճակատը կը համբուրեմ. Այսպէս կը մոռնամ մօրս մահուան սրտաշարժ պարագաները, ինչպէս որ այժմ մոռցայ ոտքիս ցաւը.

Վառարանիս մէջ երկու փայտ եւս դնելով եւ երեկոն մօտեցած ըլլալուն ճրագս վառելով կ'սկսիմ մտածումներս առաջ տանիլ.

ՏՕՔԹ. Կ. Ց. ՓԱՇԱՅԵԱՆ
(Շաբանկեղ)

(1) Ֆրանսերէն ճերմակ կը նշանակէ։

ՊԱՉԻԿԸ
(ԲՄԱՅԻՆ ՍՏՈՒԳԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ)

Խնձորի տեսարանը տակաւին տեղի ունեցած չէր.

Հետեւաբար Ադամ եւ Եւա այնքան երջանիկ էին, որքան կ'ըլլան գրեթէ առհասարակ ամոլներ՝ հարսնիքէն մինչ առաջ, բայց երբեք ետքը.

Եւ ինչո՞ւ երջանիկ չըլլային. քանի որ Արարիչը դեռ ժամանակ ունեցած չէր ստեղծելու նախանձը, դրամօժիտը, տանտիկնական ուղղութիւնը, կանանց ջղային դրութիւնը, սիրուն կլորիկ սպասուհիները, պերճակուհիներուն հաշուեցուցակը, արդուզարդը, թատրոնը, պարահանդէսը եւ վերջապէս այն ամեն պարագաները որոնք եթէ այսօր գոյութիւն չունենային, ամուսնութիւնը երջանկութեան գլխաւոր պայմանը չէր ըլլար.

Մայիսի առտու մը Եդեմի այդ հիւրընկալ ապարանքին կողմերը թափառելով, անմեղ ձեռքի կառակներ կ'ընէին իրարու, երբ յանկարծ Եւա հարցուց.

—Այսօր ի՞նչ պիտի ընենք.

—Ինչ որ Տիկինը կը փափաքի, փութաց պատասխանել Ադամ. Աղէկ մը չեմ գիտեր թէ «Տիկի՞ն» ըսաւ թէ «Օրիորդ», բայց աւելի խելացութիւն է կարծել թէ «Օրիորդ» ըսած ըլլալու է, քանի որ այն ատեն տակաւին թերհաշուի դրութիւնը հնարուած չէր, եթէ չեմ սխալիր.

—Այսօր օդը աղէկ է.—կ'կ'մոց Եւա— եթէ կուզես սանկ պտոյտ մը ընենք քալելով.

—Քալելո՞վ կրնար ալ չուհելցնել. որովհետեւ գիտնալու էր թէ Ադամ երբեք չպիտի ներէր որ իր կինը պէ-կէ-ի-ցէ-ի-ով պըտոյտ մը ընէ. կառքով պտտելն ալ մըտքէն անցնելու չէր, քանզի դրախտապահները խեղճ կառապանները խելքէ դուրս գիներ պահանջէին ամենէն կարճ ճամբուն համար, առարկելով թէ «կառապանի մը գործը կարծուածին չափ դիւրին չէր այնչափ տեղի մը համար որու փողոցներուն մէջ մէկ մարդ մ'անգամ չէր գտնուեր . . . կոխելու, կոխկրտելու համար»։

Նախամարդը քալելով պտոյտի մը առաջարկութիւնը սիրով ընդունեց եւ Եւայի դառնալով.

—Քալէ՛, ըսաւ.

Բայց Եւա, խորամանկ ինչպէս իր ամենէն յետին թոռնուհին, գիտել տուաւ թէ միատեղ քալելը կրնար բամբասանքի տեղի տալ.

—Ես երթամ, գուն կամաց կամաց եկուր, ըսաւ, անցեալ օրուան առուակին քով քեզ կսպասեմ.

Այդ օրուան պտոյտին արգիւնքն է որ մինչեւ հիմայ ամուսնացողներուն յիշել կուտան թէ. «Էրիկը հայր մայր մոռնալով, կնկանը ետեւէն երթալու է»։

Ճիշդ քառորդ մը ետքը Տիկինը օրօրնալ առուակին քով կը հասնէր, անգիտակցաբար, առանց կանխամտածութեան՝ անոր ջուրին մէջ նայեցաւ. Ասանց այդ նայուածքին գուցէ Ադամ դատապարտուած չէր ըլլար իր հացը ճակտին քրտինքովը ուտելու. Հայելին քանի քանի կիներու կործանման պատճառ եղած է. Մարդկութիւնը այդ առուակին կը պարտի իր կորուստը.

—Օ՛, մեր պարտէզը կրնայ պարծենալ թէ ինծի պէս կին մը ունի—ըսաւ Եւա՝ իր դէմքը ջուրին թափանցութեան մէջ տեսնելով.

Այդ մտածութեան միջոցին Ադամ վրայ հասաւ, եւ մանաւոր փութկոտութեամբ մը Եւայի ներկայացուց փառաւոր վարդ մը, զոր ճանբան եկած տեղը բրցուցած էր.

—Կը ներես որ, ըսաւ, մազերուդ մէջ զետեղեմ.

—Ինչո՞ւ չէ. բայց նայէ որ մազերս չաւրես.

Եւա գլխուն վրայ այդ վարդը տեղաւորելէն ետքը, կրկին առուակին մէջ նայեցաւ.

—Եթէ այսօր ալ չէ յաջողիմ, ես կին չեմ—ըսաւ մտովին, եւ խօսքը Ադամի ուղղելով—կուզե՞ս, պտոյտնիս շարունակելէ առաջ քիչ մը հանգիստ ընենք հոս.

—Քեզի կարելի՞ է բան մը մերժել, հոգիս, պատասխանեց Ադամ.

Եւ քովէ քով նստան մարգագետնին վրայ, դեղձի ծառի մը շուքին մէջ.

Տեղին յարմարութիւնը, փչող բարակ զեփիւռը, թռչուններուն իրարու ետեւէ վազվզելը, այս ամէնը չգիտեմ ի՛նչ մը դրին անոնց հոգւոյն, սրտին մէջ որով այդ օրը նախամարդերը իրարու համար տարբեր ակնարկներ, տարբեր զգացումներ ունեցան.

Հասուն, թաւշապատ դեղձերը գլուխնուն վրայ մեղմօրէն կը տատանէին.

—Նայէ՛, նայէ՛, ի՛նչ հրանալի պտուղ է ասիկայ, ըսաւ Եւա անոր՝ որու մէկ կողը ըլլալու պատիւն ունէր.

—Սքանչելի՛, աւելցուց Ադամ, դեղձը պտուղներուն թագուհին է, ինչպէս վարդը ծաղիկներուն. մէկին համը եւ միւսին բոյրը գերազանցող ոչ պտուղ կայ եւ ոչ ծաղիկ՝ ի բաց առեալ ձեր այտերը, Տիկին.

—Քաղաքավարութեանդ շնորհակալ եմ, Պարոն, եւ ատոր փոխարէն, ձեզի հաճելի ըլլալու համար, կուզեմ հաստատել ձեզ թէ դեղձէն աւելի համ եւ վարդէն աւելի բոյր ունեցող բան մը կայ, զոր ձեզ կարենալ նուիրելու ուրախ եմ, բայց քիչ մը մօտեցէք, ըսաւ, եւ առաջին կինը, իր այտը Ադամի շրթներուն ներկայացնելով.

—Ահաւասիկ համ, եւ անմիջապէս ձախը դարձնելով, ահաւասիկ բո՛յր ըսաւ, ինչպէ՞ս կը գտնես.

—Զգլխիչ, Տիկին, զգլխիչ.

Պաչիկը այդ օրը ծնաւ եւ անունը դրին Համբոյր.

Ց. ԱԼՓԻԱՐ

ԳԱԹԼ, ՃԷՐՂ, ՍԸՐԳԱԹ ՎԷ ԷՄՍԱԼԻ

Ցուլյունը Ումումիյէ խտարէի մէրքէզիյէսի թուզ չիւալեսի մէմուրլարընտան Սամի պէյ՝ իքի արգատաշըյլա կէչէն բազար կիւնիւ թէնէզզիւհ իչիւն Ֆէրիքէօյիւնէ կիտէր, վէ հէր իւչիւ տէ Գօմօնիի պիրատանէսինտէ ագշամա գատար իչէրլէր. Աքշամ օրատան գալգարագ վէ խօյլարընա թէսատիւֆ իտէն մէյխանէլէրի տէ գիյարէթ իտէրէք, սօն տէրէճէ սէրխօշ օլտուգլարը հալտէ պիրպիրինտէն այրըլըրլար. Սամի պէյ արգատաշլարը պինէրէք Ագսարայտաքի պօշ պուլունան խանէսինէ կիտէր, վէ եօգարը չըգար չըգմազ եւինէ պիր րէվօլվէր ալարագ քէնտի պաշընա սըգար. Րէվօլվէրին գուրշունը ճայընըզ պիր խարա աչաճագ սուրէթտէ խապէթ իթմիշ օլտուղընտան, տապանճանըն սէսինի իչիտէն բօլիսլէր հէմէն էվէ տօղրու գօշտուգլարը սըրատա, մէճրուհ սօգագա աթըլըր իսէ տէ, տէրտէսթ օլընարագ Պապը Զապթիյէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր.

—Ֆիրարտէ օլուպ տէրտէսթ իտիլէմէյէն Էրկիրիսանը (Գօնեա) էշգըյասընտէն մէշհուր հայտուտ Հաճի Ալիօղլու Օսման՝ րէֆիգի իլէ պէրապէր պիր գաչ կիւն էվվէլ պիր կէճէ սաաթ 5 րատտէլէրինտէ Էրկիրիսանը կէլարիկի վէ պիր գաչ խանէ պասդըրը՝ ըաբբաթաճա խապէր ալընմըշ օլմազըլա, րէֆիգի Ալի վէ խամտալարըյլա պէրապէր տէրտէսթ օլընմըշ տըր.

—Կէչէն հաֆթա. 10 տաքի ֆուրթունա էսնասընտա Խոյրվա ճիվարընտա քէրէսթէ եիւքլիւ պիր սէֆինէ բարչալանարագ Բաչա լիմանընտա պիր մահալլէ տիւշմիւշ, վէ գաբուտան իլէ թայֆասը 6 Խրիսթիյան թայֆասը՝ էթրաֆտան էհէմիչինլէր մարիֆէթիյլէ գուրթարըլմըշլար տըր. Քէզալիք էվվէլ մէզքիւրտէ պիր գաչ սէֆինէլէր տախի գարայա տիւշէրէք բարչալանմըշլար իսէ տէ, գաբուտան վէ թայֆալարը գուրթարըլմըշ տըր.

Արապ Սուլը նամ մահալտէ տէմիրլի պուլըրան քէօմիւր եիւքլիւ պիր եէլքէն սէֆինէսի գարգ օլուպ, տիւկէր Չօփ տէ բախնէտար օլտըղը հալտէ գուրթարըլմըշ, վէ նուֆուսճա թէլէֆաթ օլմամըշ տըր.

Զախիրէ եիւքիւլիւ Պահրը Սէֆիտ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմէքտէ օլան, Սէնիյ Թուման նամ ինկիլիզ վաբօրը Զանադ Գալէ պօղազընը կէչէրէք եօլընա տէվամ իտէր իքէն, Քուպրն գաթըլըրընտան գարայա օթուրմըշ տըր.

—Էվվէլքի կէճէ գահվէճի ուչաղը Գօսթի խամինտէ պիրիսի Պէյօղլունտա պիր մէյխանէտէն չըգար իքէն, իւզէրինէ Բանսա խամինտէ պիրիսի հիւճում իտէրէք պըչագըլա պէրը սուրէթտէ եարալամըշ տըր. Ճարիհ տէրտէսթ օլընմըշ, վէ մէճրուհ տախի խաստախանէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր.

—Տիւն Գօսթի նամընտա պիրի քէօփրիւտէն կէչէր իքէն վէրտիկի 50 բարալըզը գալպ օլտուղընտան՝ տէրտէսթ օլընմըշ տըր.

—Տէրունինտէ 3 քիշի պուլունան պիր արապա՝ տիւն Թէբէ Պաշը պօղչէսի ճիվարընտան կէչտիկի սըրատա, 3 մէթրօ տէրինլիքտէ պուլունան պիր հէնտէքէ տիւշմիւշ, վէ իչինտէ պուլընանլարտան իքիսի եարալանմըշլար տըր. Արապաճըլարը պուլընան Թանաշ տէրտէսթ օլընմըշ տըր.

—Տիւն սաաթ 6 սուլարընտա Չէնկէլի Թաշ ճիվարընտա պիր արապանըն ատլարը իւրքէրէք, արապա բարչալանտըղը հալտէ Չէնկէլի Թաշտան Գատըքէօյա, վէ օրատան Պալը Բազա եօգուշընա գատար կիտիպ, օրատա Ղազարոս նամընտա պիրիսինէ չարփըպ եարալատըղտան սօնրա, կիւճ հալ ատլար տուտուլապըլմըշ տըր.

—Կէչէն բազար կիւնիւ ագշամ իւսթիւ Պէյօղլընտա Գալէօնճը Գուլլուղընտա Մ. Ժօրժ Լըվալ խամինտէ պիրիսի գօճա էէվինի ալմագ իչիւն պիր Չինկեանէ չաղըրմըշ իսէ տէ, էէվինէ պէյէնմէտիկինտէն վէ եախօտ բազարլըգ ույամատըղընտան, էէվինի ալամայաճաղըղընը սէօյլէր իսէ տէ, պունըն իւզէրինէ Չինկեանէ հագարէթ իթմէյէ պաշլար վէ նիհայէթ իշ միւնազաայա թահվիլ օլընըպ, Չինկեանէ տէրհալ պիր պըչագ չըգարարագ Մ. Լըվալը վուրմագա պաշլար. Պունընլա պէրապէր Մ. Լըվալ Չինկեանէնին եագասընտան թութուպ գօյ վէրմէզ, վէ եարալարընտան ագան գանա բագմէն, բօլիսլէրին կէլմէսինէ գատար եագասընը պըրագմազ. Օ սըրատա ճանի թութուլըպ, հէմէն եարալըն իչինտէ պուլընան պըչագ տախի բօլիս թարաֆընտան չըգարըլըր. Մէճրուհ Ֆրանսըզ խաստախանէսինէ նագլ օլընըպ, հալի էբէյճէ աղըր տըր.

Ինկլիզ Փապրիգաթէօրի Նէֆօլաքի Մինախօթ իլէ Պէյօղլու մաղազաճըլարը պէյնինտէ ախիրէն վուգու պուլան մուգավէլէ իգթիզասընտան օլարագ, իլէրու տէ Մինաօթի մէչհուր մասթիգա վէ տիւզ բագըրը ալէլուսում Պէյօղլունըն հէր եէրինտէ միւսաքիրաթ փապրիգասընտա սաթըլտըղը ֆիյաթը մագթուէյէ՝ եանի չիշէսի 12 զըշ-ա ուսուլ գահվէ վէ պիրախանէլէրտէ գատէհի 40 բարայա վէ Սըլանաքտա վէ Լէգսէնպուրկ կազինօլարընտա 50 բարայա սաթըլմագտա օլտուղը իլան օլունըր. 5—1

Սըճագ հավալարտա Քընա-Լարօշ՝ սուէլէ գարըշտըրըլըրգտա, հէմ հարարէթի քէսէր վէ հէմ տէ միտէ իլէ պաղըրսագլարտա գուվվէթ վէրիր. Մայալը իչկիլէր՝ հարարէթի քէսմէտիքտէն մաատա, զաաֆ վէ տէրմանսըզլըգ տախի կէթիրիրլէր.

Բարիզտէ Տրուօ սօգաղընտա 19 վէ 22 նումէրօլը մահալտէ պուլունըր.

ՍԳՕԹ ԵՍԱՂԸ

Տէրսաատէթ 13 դեկտ. 1885

Մ. Սգօթ վէ Մ. Պօֆն,

Սըֆաթը ըէսմիյէմ հաւէպիսլէ սիզին քիրէճ վէ սօտա իբօֆօսֆիթլի Մօրիւա պալըգ եաղընը թէճրիւպէ իթմէկէ վէսիլէյապ օլամամագտա իսէմ տէ, սաիր ալթըպպա թարաֆընտան վագը օլան թէճրիւպէլէրտէն վէ քէզա պիզիմ խաստախանէլէրիմիզտէ պազը ալթըպպայա իճրա իթտիրտիկիմ թէճրիւպէլէրտէն անլաշըլտըղընա կէօրէ, սիզին մէզքիւր թէրթիպինիզ խասթալար թարաֆընտան գօլայլըգլա ալընմագտա վէ պիր խայլը զէմանտան պէրու ֆէննը թըպպըն իշպու թէրթիպտէ կէօրմիւշ օլտուղը պիլծիւմլէ մուհասսէնաթ թէսպիթ իթմէքտէ տիր.

Սէր Թապըպը հազըրէթը Շէհրիյարի

ՑՕՓԹ. Լ. Լ. ՄԱԳԸՍԵԱՆԻ ԲԱՍՄ

1828 L'UNION DE PARIS

ԻՒՆԻՕՆ

ՅԱՆԿԸՆ ՎԷ ԽՕՄԻՒՐ ՍԻԿՕՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

ԲԱՐԻԶՏԷ 1828 ՎԷ 1829 ՍԷՆԷՍԻՆՏԷ ԹԷԷՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ ՏԸՐ․

Եանկըն քըսմը Բէէժնօբը

Սէրմայէ, իհթիյաթ աջչէսի վէ Թահսիլ օլունաճագ սիկուրթա պէտէլլէրի	ֆրանգ 93	ՄԻԼԵՕՆ
1894 սէնէսի հասըլաթը	» 16½	»
Պիտայէթը Թէշէքքիւլիւնտէն պէրու Թազմին օլունան զիյան	» 194	»
Եյլան սիկուրթա խուլմէչ պօլիչէսի մէպլաղ	» 15	ՄԻԼԵԱՐ

Գումբանեա՝ ղայէթ էհվէն ֆիյաթ վէ չէրաիթ իլէ կէրէք Տէրսաատէթտէ վէ կէրէք Թաշրալարտա էվ, մաղազա, ֆապրիգա վէ սաիրէ, վէ պունլարըն միւհթէվի օլտուղը էշեա վէ էմթալինի սիկուրթա իտէր։

ՄԷՃԼԻՍԸ ԻՏԱՐԷ ՎԷ ՄԻՒՏԻՐԻՅԷԹ

Մ. ՇԱՌԼ ՄԱԼԷ. Մալէ պիրատէրլէր պանգասընտան պանքէր, Լիօն տէմիրեօլ գումբանեասընըն ֆախրի րէիսի, Օսմանլը Պանգասը վէ Թիւթիւն Րէժիսի րէիսի. Րէժ[illegible]

Մ. ԱՏՕԼՖ ՎԷՐՆ. Վէրն վէ Գումբ. պանգասընտան, պանքէր, Ֆրանսա Պանգասը վէքիլի, Շըմալ տէմիրեօլ գումբանեասը իլէ Օսմանլը Պանգասը մէճլիսը իտարէ ազասընտան Րէժիէ [illegible]

Մ. Մ. Օտէուա, Ս. Տէրվիէ, Գ. Ժէմսօն, Ժ. Մառգուեա, Ա. Միրապօ, Ա. Թուրնէյսըն, Մէճլիսը իտարէ ազալարը։

Մ. ՇԱՌԼ ՐՕՊԷՐ. Հարիճ գըսմընըն միւտիրի։

Մ. ԱԼՊԷՐ ՖՕՌ. Խօմիւր գըսմընըն միւտիրի։

Մ. ՍԻՄՕՆ ԳԱՑՍԷՐԼԵԱՆ՝ Տէրսաատէթտէ միւտիրը խուսուսի։
Գալաթա Գարաքէօյ Եէնի խանտա պիրինճի գաթ։
Գումբանեանըն պանքէրի՝ ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ։

1828 L'UNION DE PARIS

Եօմրը քըսմը Բէէժնօբը.

Սէրմայէ վէ իհթիյաթ աջչէսի	ֆրանգ 127	միլեօն
1894 սէնէսի հասըլաթը	» 15½	»
Պիտայէթը Թէշէքքիւլիւնտէն պէրու Թէէտիյէ օլունան զարարլար	» 72	»
Եյլան սիկուրթա օլան մէպլաղըն եէքիւնի	» 258	»

Սիկուրթա չէշիտլէրը.

1. Թէքմիլ էօմրիւնին նիհայէթինէ տէկին սիկուրթա — Vie entiere
2. Միւխթէլիթ չարթ իլէ սիկուրթա — Assurance mixte
3. Մէօհլէթ իլէ սիկուրթա — » à terme fixe
4. Գայտը հայաթ չարթը իլէ սիկուրթա — » rente viagére
5. Գօմպինէ (Combinée) տէնիլէն սիկուրթա՝ անճագ 20 վէ 25 սէնէլիք օլուպ, սիկուրթա օլունան մէպլաղըն նիհայէթինէ, գումբանեա՝ իլք կիւնտէն սիկուրթա բօլիչասընը Թէսլիմ իթտիկինտէ, միւտտէթի խիթամընտա ճէմի վէրէճէկի աչըգտան Թէմէթթիւլէրի Թահրիրէն Թահթը Թէէմինէ ալըր։

«Իւնիօն գումբանեասընըն 127 միլեօն ֆրգ. սէրմայէ վէ իհթիյաթ աջչէսի՝ սիկուրթա իթտիկի 258 միլեօն ֆրանգա նիսպէթէն ‰ տէ 50սի Թահթը Թէէմինտէ օլտուղը աչիքեար կէօրիւլմէքտէ տիր։»

Թիւրքիանըն պաշլըճա չէհիրլէրի իչիւն միւքէմմէլ վէքիլլէրէ լիւզում վար. քէֆալէթը գավիէ իլէ հիւսնի շահատէթ մաթլուպ տըր։

ԱՆՄԷՂ ՔԻՕՍԱՆՔ

ԸՆԴ ԱՄԵՆԸ 100 ՕՐԻՆԱԿ ՄՆԱՑԱԾ

«Զուարճալի Բաղդացոյց Ընտանեկան» կամ 60 հարցումներու պատասխաններ։ Գինն է 7 Դահեկան

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 2 նոյմ.

Ինկիլ. էսհամը Իսկ. Լիր.	106—93
Օսմ. էսհամը աչըլըմը	21—75
» » գաբանտը	21—75
» » Սէրի Ա	64—50
» » » Բ	37—
» » » Գ	22—75
Օթօման 1871	100—50
Օսմանլը Պանգասը	15—43
Ռուսիա խաթթիգրամը	—
Մըսըր տուզ. մուվախթէրէ	—
» իմթիյազը	—
Տօւրէյէ Սանոյէլի Մըսըր	—
Եունան 5 % 1879	30—50
Թօյհիգ խաթթիգրամը	—
Պուլկար խաթթիգրամը	92—
Գոնսոլ Բարիզ 3 այ վատէ	25—40

Բարիզ 2 նոյմ.

Ֆրանս. էսհ. 3 % ֆր.	100—
» » 4½ %	105—30
Եէնի Օսմ. էսհամը աչըլըմը	21—55
» » » գաբանտը	22—40
Միւթտէհիտ	
Սէրի Բ.	38—50
» Գ.	23—50
Ռումէլի շըմէնտօֆէրի	122—50
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	440—
« Պանգասը	640—62
Պրէտի Լիօնէ	778—
Պրէտի Ֆօնսիէ	—
Գօնթուար տ'էսգօնթ	—
Սիւվէյիշ ագծիօնը	3060—
Իթալիա էսհամը	87—75
Մըսըր ֆօնս. մուվախթէրէ	—
Բարաթէէ Թիւրք	—
Գոնսոլ 3 այ վատէ	25—19

Վիէննա 2 նոյմ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	120—75
Ռումէլի շըմէնտօֆէրի ֆր.	67—80
Օսմանլը Րէժի ագծիօնը	230—90

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. [illegible]	—
» » » էն եիւքսէք	—
» » » էն աշաղը	—
Պու տատալ աչըլըմը Գ. Թ.	—
Թահվիլաթը Օսմանիյէ	—
Սէրի Ա.	—
» Բ.	—
» Գ.	—
Ռումէլի շըմէնտ. [illegible]	—
» » էն եիւքսէք	—
» » էն աշաղը	—
» » [illegible]	—
Րըխթըմ Թահվիլը. ֆր.	—
Ազիզ [illegible]	—
Բէրօ Ղըշ.	—
Հէլվանճիօղլու » բէրօ	—

ՊԱՆԳԱ ԱՔՍԻՕՆԼԱՐԸ

Պրէտի ժէնէրալ	—
Սօսիէթէ Օթօման	—
Օսմանլը Սիկուրթա շիրքէթի	—
Րէժի ագծիօնը	—
Թրամվայ	—
Թրանվայի մատէնի	—
Գօրբորէշըն Թապա	—
Էքսբօր սիրքէթ Ա.)	—
Բ.)	—
Օրօզտի Պօգ Թիճարէթխանէի.	—

ԱՔՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղր. տան	Ղըշ. Բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—14
Մէթալիք »	98—20
Պէշլիք »	102—
Ալթըլըգ »	103—
Ինկիլիզ լիրասը	110—18
Ֆրանսըզ ալթունը	87—34
Ռուբ	90—
Իւզլիք ալթունը	51—20
Գարաճ [illegible]	3—39

ՉԱՔԻՕ

Լօնտրա	110—½
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—85

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ՓԱՇԱԵԱՆԻ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Փոքր Գիտուն.—100 մանրավէպերով քուներ, երազի, քնաշրջութեան, սիրոյ, ֆրանկմասոնի եւ այլ առողջաբանական նիւթերու վրայ գրուած զբօսեցուցիչ գիտական հաւաքածոյ մըն է, երես 183։

Մոլեռ Իւր Հոյեխոյ.—Իրական կեանքէ քաղուած եւ բանի ամուսնութեան վրայ գրուած հետաքրքրաշարժ գողարիկ սիրավէպ մըն է, երես 161։

Աղջկան մը Ցեկոյցը.—Մեր կեանքէն քաղուած հրահանգիչ սիրուն նորավէպ մըն է, երես 96։

Կը ծախուին Մարգարեան գրատունը, Նշան Պէրպէրեան տպարանը եւ բոլոր Հայ գրավաճառներու քով, իւրաքանչիւրը 5 ղրուշ։ 10—10

ԻԼԱՆԱԹ

ՊԱԶԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ
Ճանիպը ալիսինտէն

(45) Ինշաաթը ասքէրիյէ իչիւն մէվճուտ նիւմունէսի վէճհլէ մազթուէն իմալ իթտիրիլէճէք սիւրմէ չէրչիվէլէր իլէ գաֆէսլէր մէվզըի միւնագասայա գօնուլարագ, Թըշր. Էվվէլին 28ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի, ֆէրտասը 100տէ 5 Թէնզիլաթըն գապուլը մուգարրէր օլտուղընտան, Թալիպ օլանլարըն՝ Ինշաաթը Ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։ 3—1

* *

(46) Սիմ մէճիտիյէ 19 ղրշ.տան։

Գարաքէօյտէ Գուլ Տիլինտէ 80½ մէթրօ միւրէպպաընտա 2 գաթլը միւճէտտէտէն ինշա օլունաճագ քիարկիր ժանտարմա գարագօլխանէսի՝ ղրշ. 32,000։

Իւսկիւտարտա Այազմատա 50 մէթրօ միւրէպպաընտա պիր գաթլը միւճէտտէտէն ինշա օլունաճագ քիարկիր ժանտարմա գարագօլխանէսի՝ 13,450։

Գասըմ Բաշատա Եահեա Քէթխուտա մահալլէսինտէ ժանտարմա գարագօլխանէսինին պազը Թամիրաթը վէ օլուգ վէ պօրու Թամիրի՝ 150։

Հաթտայ Գարաւըրնատաքի ժանտարմա գարագօլխանէսինին քիրէմիտ աքթարմասըյլա օլուգ վէ պօրու Թամիրի՝ 210։

Ժանտարմա տաիրէսինին խարապ գաբու վէ չէրչիվէլէրինին Թամիրի վէ խալա Թաշլարընըն Թաթհիրի՝ 750։

Մէվգըի միւխթէլիֆէտէ 10 պապ ժանտարմա գարագօլխանէսինին սըվա վէ պատանա Թամիր վէ Թալասը՝ 1950։

Գուզկունճուգտա ժանտարմա գարագօլխանէսինին հէտմիյլէ Թէճտիտէն ինշասը՝ 6500 ղրշ։

Միւճէտտէտէն ինշա վէ Թամիրաթը իճրա օլունաճագ ժանտարմա գարագօլխանէլէրինին ամէլիյաթը մազթուէսի ինտէլ միւնագասա պալտատէքի պէտէլ իլէ Թալիպլէրի եօհտէլէրինտէ Թէգարրուր իթտիկինտէն, վէ Թըշր. Էվվէլին 28ինճի ճումաա էրթէսի կիւնիւ իհալէի գաթիյէլէրի մուգարրէր պուլունտուղընտան, պէտէլաթը մէզքիւրէնին Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն՝ քէֆիլլէրիյլէ մաէն Ինշաաթը Ասքէրիյէ տաիրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի։ 3—1

Պիկա սանճաղը տախիլինտէ Լափսէքի գազասընտա Պուրսու վէ Գարա Խօմէրլէր գարիյէլէրինտէ քէաին մէքշուֆ սիմլի գուրշուն վէ նուհաս մատէնլէրինին հուտուտը՝ չըմալէն Գարագըլը Թէբէսինտէն պէտ իլէ Հաճը Պայըրը Նօգթասընտան պիլմիւրուր Կիւզէլ Թէբէ պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր, վէ ղարպէն մէզքիւր Թէբէտէն պէտ իլէ Տէյիրմէն Քէսիկի Նօգթասընտան պիլմիւրուր Տուզ Զամըն պաշ Նօգթասը պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր, վէ ճէնուպէն մէզքիւր Նօգթատան պէտ իլէ Սըրա Թաշլար վէ Սըրա Թաշլար Պաշը Նօգթալարընտան պիլմիւրուր Գուրշուն Թէբէսի պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր, վէ չարգէն մէզքիւր Թէբէտէն Պէօյիւք Տաղ Նօգթասըյլա Չէշմէ Թարլա Պաշը վէ Գավագ Թաշը վէ Պուղալար Տաղը Նօգթալարընտան պիլմիւրուր մէպտաի հուտուտ օլան Գարագըլը Թէբէսի պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր իլէ մահտուտ օլուպ, մէսահէի սաթհիյէսի 784 ճէրիպ տէն, վէ Պալըքլար գարիյէսինտէ Պուրու նամ մահալտէ պուլունան տէմիր մատէնինին տախի հուտուտը՝ չըմալէն Տէրին Տէրէ Պաշը Նօգթասընտան պէտ իլէ Եայըմ Տաղը Նօգթասընտան պիլմիւրուր Եօլ Զաթալ Նօգթասը պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր, վէ ղարպէն մէզքիւր Նօգթատան պէտ իլէ Արը Պուրնու Նօգթասըյլա Զագալ Գայա Պրունը Նօգթալարընտան պիլմիւրուր Զագալ Գայասը Նօգթասը պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր, վէ ճէնուպէն մէզքիւր Նօգթատան պէտ իլէ Թավշան Թէբէ Զայըր Պաշը Նօգթասընտան պիլմիւրուր Զայըր Պաշը Թէբէսի պէյնինտէ խաթթը մինքէսիր, վէ ճէնուպէն վէ չարգէն մէզքիւր Թէբէտէն պէտ իլէ մէպտաի հուտուտ օլան Տէրին Տէրէ Պաշը Նօգթասը պէյնինտէ խաթթը միւսթագիմ իլէ մահտուտ վէ մէսահէի սաթհիյէսի 392 ճէրիպ արազիտէն իպարէթ պուլունմըշ օլտուղընտան, պէհէր ճէրիպ արազի իչիւն սէնէվի պէրմուճիպ նիզամ 10ար ղրշ. ռուսումը մուգարրէրէ իթա իտիլմէք վէ էն զիյատէ րէսմը նէսպի վէրիր Թալիպինէ 99 սէնէ միւտտէթլէ իհալէ գըլընմագ իւզրէ, մէզքիւր սիմլի գուրշուն վէ նուհաս մատէնլէրի եէնիտէն 6 այ միւտտէթլէ մէզքիւր միւզայէտէյէ վազ իտիլտիկինտէն, Թալիպ օլանլարըն՝ ֆի 22 Թըշր. Էվվէլ 311 Թարիխինտէն իթիպարէն 6 մահ միւտտէթ զարֆընտա Թէէմինաթ աղչէլէրիյլէ պէրապէր Տէրսաատէթտէ Օրման, Մէատին վէ Զիրաաթ Նէզարէթինէ վէ մահալլինտէ մէրքէզը վիլայէթէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունըր։
21 Թըշր. Էվվէլ 311

Միխալըճ սանճաղընըն սուլը հալ զէյթուն եօշրիւ պիր սէնէլիք օլմագ վէ միւտտէթը միւզայէտէսի շէհրը հալ Ռումինին 30ընճը կիւնիւնէ գատար տէմտիտ օլունմագ իւզրէ մահալլինճէ միւզայէտէյէ չըգարըլտըղընտան, պունա Թալիպ օլանլարըն՝ մահալլինէ վէ խարիճտէ Մալիյէ Խազինէսի ճէլիլէսինէ Աշար վէ Ռուսումաթ իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։
23 Թըշր. Էվվէլ 311

Իմարէթը ամիրէ իչիւն միւպայէասընա լիւզում կէօրիւնէն ճէտիտ գըյէ հիսապըյլա 52 գըյէ 946 կրամ մըգտարը խալիս չիչէք զաֆրանընըն պէհէր աթիգ գըյէսի 250 ղրշ.տա Սէլանիք Թալիպի եօհտէսինտէ պուլունտուղընա, [illegible] շէհրը ճարի Ռումինին 24ինճի սալը կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գավ բարա. վէ 25ինճի կիւնիւ քըզալիք սաաթ 10ա գատար 100տէ 5 Թէնզիլ [illegible] լունըր իսէ գապուլ օլունաճաղընտան [illegible] նաէն, Նօգսանըյլա իհտա իթմէք վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին Տէրսաատէթտէ Էվգաֆ Հիւմայուն մէճլիսը իտարէսինէ վէ Սէլանիքտէ Էվգաֆ մուհասէպէճիլիկինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի։
19 Թըշր. Էվվէլ 311 4—4

Տօլմա Պաղչէ Կաղխանէի Ամիրէսինտէ եօթէտէն պէրու պէհէր գանթարը ճէտիտի սիմ մէճիտի 20 ղրշ. իթիպարըյլա 14 ղրշ.ա Թալիպլէրինէ սաթըլա կէլէն պիրինճի նէվ զօզ քէօմիւրիւնին սայէի Թէսհիլաթվայէի ճէնապը Շէհրիյարիտէ միւշթէրիլէրինէ մէնֆաաթպախշ օլմագ իչիւն իշպու իլան Թարիխինտէն իթիպարէն կէլէճէք 312 սէնէի մալիյէսի նիսանը նիհայէթինէ գատար մէվզուաթ պահասը վէ մէսարիֆը նագլիյէսի քէմաքիւսսապըգ պայիլէրինէ [illegible] ճէ օլարագ հէր պիր գանթարը ճէտիտինին մէճիտի 20 ղրշ. իթիպարըյլա 10 ղրշ.ա ֆիւրուխթը գարարլաշտըրըլմըշ օլմաղլա իշթիրասընը արզու իտէնլէրին մէզքիւր Կաղխանէի Ամիրէյէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունըր։
12 Թըշր. Էվվէլ 311

10—10

ՊՕԼ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ԵԻՒՔՆԼԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄՏԱ 80 ՆՈՒՄԷՐՕՏԱ

ԳԵՕԶԷ ՎԷ ՃԷՐՐԱՀԼԸՂԱ ՄԻՒԹԻԱԼԼԻՔ

ԱԼԷԱԹ ԹԻՒՃՃԱՐԸ

Մէզքիւր մաղազատա կէօզէ վէ ճէրրահլըղա միւթէալլիգ էնվաի ալէաթ պուլունուր վէ ուճուզ ֆիյաթ իլէ սաթըլըր։

Էզճիւմլէ, խուրտապիւն վէ սէրթ լասթիգտէն (գաուչուգտան) մամուլ մէվատը միւխթէլիֆէ, գասըգ պաղլարը, էնվաի շիրինկալար, էլէքթրիգ մաքինալարը, միզան իւլ հավա (պարոմէթր), միզան իւլ հարարէ (թէրմոմէթր) վէ էյի ճինս կէօզլիւքլէր պուլունմագտա տըր։

Մ. Բօլ Ֆօյաճեան հէր նէվ սըբարըշաթ վէ Թամիրաթը էհվէն ֆիյաթ իլէ իճրա էտէր։

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻԹԻՄ

ՖՐԱՆՍԸԶ

ՊՕՍԹԱ ՎԱՊՕՐԼԱՐԸՆԸՆ

ԵԷՆԻ ԹԱՐԻՖԱՍԸ

Ազիմէթ վէ ավտէթտէ Հավր իսքէլէսինէ ուղրամագ իւզրէ Լօնտրա իլէ Գարատէնիզ լիմանլարը արասընտա տօղրուտան տօղրույա իճրաի սէֆէր։

ՍԹԱՄՊՕԼ

Հէր բազար Լօնտրատան հարէքէթ իտէր։ Ճումաա էրթէսի կիւնիւ աղշամ ալաֆր. սաաթ 4տէ Մարսիլեատան հարէքէթլէ, սապտ. 21տէն իթիպարէն պիր հաֆթա՝ Պիրէ, Իզմիր, Զանագ-Գալէ, Սթամպօլ Թարիգըյլէ, վէ սապտ. 28տէն իթիպարէն օ պիր հաֆթա՝ Գալամաթա (էրթէսի սէֆէր Գաթագօլօ), Շիրա, Սէլանիք, Տէտէ-Աղաճ (էրթէսի սէֆէր Գավալա), Զանագ-Գալէ, Սթամպօլ Թարիգըյլէ կիտէր։

Հէր ճումաա սապահը ալաֆր. սաաթ 9տա Սթամպօլտան Մարսիլեա, Հավր վէ Լօնտրայա հարէքէթ իտէր. հօկտ. 11տէն իթիպարէն պիր հաֆթա՝ Զանագ Գալէ, Տէտէ-Աղաճ (էրթէսի սէֆէր Գավալա). Սէլանիք, Շիրա վէ Գալամաթա (էրթէսի սէֆէր Գաթագօլօ) Թարիգըյլէ, վէ հօկտ. 18տէն իթիպարէն օ պիր հաֆթա՝ Զանագ-Գալէ, Իզմիր վէ Պիրէ Թարիգըյլէ կիտէր։

Պունտան մաատա, Սթամպօլա կէլէն Սուրիյա խաթթը բօսթա վաբօրը հօկտ. 1տէն իթիպարէն հէր 15 կիւնտէ պիր ճումաա կիւնիւ աղշամ ալաֆր. սաաթ 4տէ սէրիան Մարսիլեայա հարէքէթ իտէրէք, Իզմիր վէ Պիրէյէ ուղրայաճագ տըր։

ՍՈՒՐԻԱ

Հօկտ. 3տէն իթիպարէն հէր 15 կիւնտէ պիր՝ բէնճշէնպէ կիւնիւ աղշամ ալաֆր. սաաթ 4տէ Սթամպօլտան հարէքէթլէ, Իզմիր ([illegible]), Սիսամ [illegible] (էրթէսի սէֆէր Պաթմոս), Պէյրութ, Լարնագա, Մէրսին, Իսքէնտէրունա, Լաթագիէ, Թարապլուս, Պէյրութ, Իսքէնտէրիյէ վէ Մարսիլեայա կիտէր, վէ Պէյրութտա Եաֆա վէ Բօրսաիտ իչիւն աքթարմա իճրա էյլէր։

ՕՏԷՍԱ-ՆՕՎՕՐՕՍԻՍՔ

Լօնտրա, Հավր վէ Մարսիլեատան կէլէն բօսթա վաբօրլարը իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր քէրրէ տօղրու սէֆէր իճրա օլունըր։ Հօկտ. 7տէն իթիպարէն հէր բազար էրթէսի աղշամ ալաֆր. սաաթ 4տէ Սթամպօլտան հարէքէթ իտէր։

ԱՆԱՏՕԼԻՒ-ՊԱԹՈՒՄ

Լօնտրա, Հավր վէ Մարսիլեատան կէլէն բօսթա վաբօրլարը իլէ հէր 15 կիւնտէ պիր քէրրէ տօղրու սէֆէր իճրա օլունըր։ Սապտ. 29տան իթիպարէն հէր բազար էօյլէյին Սթամպօլտան Սամսուն, Քէրասօն, Թրապըզօն վէ Պաթումա հարէքէթ իտէր։

ԼԻԲԹՕՆ ՆԱՄ ՖԱՊՐԻԳԱՆԸՆ ՉԱՅԼԱՐԸ

ԷՆ ԱԼԼԱ ՉԱՅ ՕԼՈՒՊ, ՏԻՒՆԵԱՆԸՆ ՀԷՐ ԹԱՐԱՖԸՆՏԱ ՊՈՒ ՉԱՅՏԱՆ ԲԷՔ ՉՕՔ ՍԱԹԸԼԸՐ։

ԼԻԲԹՕՆ	Սէյլանտա չայ վէ գահվէ տէբօլարը. Մարուէմա Միլը վէ Սինամօն Կարտէնս, Օլամպօ.	ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ ԳՐԱԼԻՅԱՍԸՆԸՆ	Տիւնեատա էն ալլա չայ.	ԼԻԲԹՕՆ
ԼԻԲԹՕՆ	Սէյլան իտարէխանէսի.		Թէմիզ վէ բայիհալը.	ԼԻԲԹՕՆ
ԼԻԲԹՕՆ	Հինտտէ չայ մաղազա վէ տէբօլարը.		Զիֆթճիլիքտէն տօղրու միւշթէրիլէրէ, եանի միւշթէրիյէ կէչէր.	ԼԻԲԹՕՆ
ԼԻԲԹՕՆ	Նիւ-Եօրք իտարէխանէսի, Ն. 99 Ուաթէր սօգաղը.	ՉԱՅՃԸՍԸ	Լիբթօն Թիճարէթխանէսինին չայլարը Չիգակօ սէրկիսինտէ էն խիւսուսի միւքաֆաթը գազանմըշ տըր.	ԼԻԲԹՕՆ
	Չիգակօ իտարէխանէսի, 1513.			

Լիբթօն Թիճարէթխանէսինին գահվէ խիւլասասը իլէ գահվէ վէ հինտիպա խիւլասասը բէք խալիս վէ նէֆիս վէ բայիհալը վէ լէզիզ օլտուղը [illegible] Թէճրիպէ տիր։

Պունլարտան գօլայճա լէզիզ պիր չէրպէթ Թէրթիպ օլունըր։

Լիբթօն Թիճարէթխանէսինին սիւտ խիւլասասը բէք ալլա օլուպ, գայմաղը չօգ տըր։

Ժամպօն, եաղ (լարտ), պիսքիւի, գագաօ, [illegible], գուտու վէ գազ [illegible] վար տըր։

ԼԻԲԹՕՆ) Սէյլանտա չայ, գահվէ վէ գագաօ [illegible] Թիւճճարլարը։

Սէյլան ատասընտա էսամիսի աթիտէ միւհարրէր գահվէ, չայ վէ գագաօ [illegible] էն մէշհուր Թարլալարընա ԼԻԲԹՕՆ՝ [illegible]

Թարլալարըն էսամիսի շունլար տըր.

Տամպաթէն, Լայմասթօթա, Մօնէրագալա, Մահատամպաթէն, Մուզաքէլ, Բուբրասի, Հանակալլա, Ճիրկանէլլա վէ Գարանտակալլա։

ԼԻԲԹՕՆ Թիճարէթխանէսինին Տէրսաատէթ աճէնթէսի՝ Գալաթատա Մահմուտիէ Նօմիգօ խանընտա 3—12 նումէրօտա ՆԻԳՕԼԱ Պ. ԳՕՄՎՕԲՈՒԼՕ տըր։

QUINA-LAROCHE

Քինա-Լարօշ [illegible]

Բարիզտէ Տրուօ սօգաղընտա Նօ. 22 վէ 19 վէ էճզախանէլէրտէ.

ԹԷՁԳԷՐՆԱՄԷ ՍԷՆԱՅԻՅԷ

ԼԻՆԳՐՈՒՍԹԱ ՎԱԼԹՕՆ

[illegible]

ԼԻՆԳՐՈՒՍԹԱ ՎԱԼԹՕՆ

[illegible]

ԼԻՆԳՐՈՒՍԹԱ ՎԱԼԹՕՆ

[illegible]

ԼԻՆԳՐՈՒՍԹԱ ՎԱԼԹՕՆԸ

[illegible]

ԳՈՍԹԱՒ ԺԻՍԷՐԱԼ

[illegible]

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԴԻ ՕՐ.ԸՐԸԿ)

ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃԱՐՊ ԻՒՂ

Իբոֆոսֆիտ ով շով և տոպոյով

Պատրաստող Հեքիմք ՍԳՕԴԻ & ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք.

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորուի ձկան իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ Իբոֆոսֆ. ․․․ յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ Հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ծռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, [illegible]

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով.